

AGENDA

- 3 maart Ledenvergadering
20.00 Wiskunde en Natuurwetenschappen
- 12 maart Waterwildtelling
- 24 maart Ledenbijeenkomst met lezing over het Armenveen
20.00 Wiskunde en Natuurwetenschappen
- 27 maart Fietsexcursie langs de Waal en de Rijn
o.l.v. Laurens Rietveld
9.00 uur Natuurmuseum Gerard Noodtstraat 21
- 16 april Waterwildtelling
- 8 mei Excursies georganiseerd door het radioprogramma
Vroege Vogels in samenwerking met Vogelbescherming
LAURENS RIETVELD ZOEKT EXCURSIELEIDERS!!!!!!
Nadere mededelingen volgen over de radio
- 12 t/m 15 mei Voorjaarskamp op een camping in Mergelland
Donderdag (Hemelvaart) is een vrije dag
Nadereinlichtingen en aanmelding bij Laurens

WERK GROEP LAND VAN CUYK

- 10 maart Ledenbijeenkomst bij van Schipstal
- 15 maart Excursie Rijkevoort
8.00 Kerk
- 27-3 Excursie Langenboom
8.00 Café 't Huukske
- 14 april Ledenbijeenkomst bij van Schipstal

DE MOURIK

JAARGANG 9 NUMMER 1

VOGELWERK GROEP RIJK VAN NIMEGEN EN OMSTREKEN

Redactie: Lies Begheyn
Wim Melenhorst
Johan Thissen

Redactieadres: Stollenbergweg 38, Berg en Dal
6572 AC Berg en Dal

Illustraties: Dick Heg, Jeroen Helmer, Pieter-Paul
van Laake

Overname van (gedeelten) van artikelen of van illustraties is uitsluitend toegestaan met bronvermelding en schriftelijke toestemming van de auteur.

Aanwijzingen voor auteurs:

ARTIKELEN - De redactie is bereid U bij te staan onder andere inzake het verzamelen van literatuur- en archiefgegevens. Tikwerk kan door ons gedaan worden.

Wanneer U het zelf tikt - Duidelijke, scherpe letter!

Geen versleten lint, machine schoonmaken of een wegwerp-carbonlint gebruiken.

Tikken op gewone A4-vellen.

Kantlijn links én rechts 2 cm,

onder en boven 2,5 cm.

Dicht opeen tikken (regelstelling 1)

ILLUSTRATIES: Pentekeningen met Oost-Indische inkt op wit papier of transparant. Bij voorkeur ongeveer 1,5 tot 2maal de grootte waarop ze afgedrukt moeten worden.

INHOUD

- 1 Huishoudelijke mededelingen
- 5 Veldwaarnemingen november-december 1982
- 7 Broedvogelinventarisatie Heerlijkheid Beek 1982
- 20 Trektellingen Rijk van Nijmegen herfst 1982
- 25 Vogelzang rondom zonsopkomst deel 2
- 33 Rivierentellingen oktober, november, december 1982
- 40 Voorjaarsfenologie 1981 en 1982

Iedenvergadering

Donderdag 3 maart 1983 20.00 uur precies
Collegezaal N6 Wiskunde en Natuurwetenschappen, Heijendaalseweg

AGENDA

1. Opening en definitieve vaststelling van de agenda
2. Mededelingen van het bestuur
3. Financiële verslag 1982 van de penningmeester en verslag van de kascommissie
4. Verslag en bespreking van de activiteiten in 1982
5. Bestuursverkiezing
Het bestuur wil met een persoon uitgebreid worden naar het statutaire maximum van zeven personen. Olof van Hoorn stelt zich kandidaat.
6. Opstelling excursieschema broedvogelinventarisatie Nederrijk
7. Nieuw SOVON-project: Broedvogelinventarisaties
8. Avifaunakartering van de Provinciale Planologische Dienst van Noord-Brabant
9. Bij het begin van de vergadering alsnog opgevoerde punten
10. Rondvraag en sluiting uiterlijk om 22.00 uur

Iedenbijeekomst

Donderdag 24 maart 1983 20.00 uur precies
Collegezaal N4 Wiskunde en Natuurwetenschappen, Heijendaalseweg

Vóór de pauze uitwisseling van waarnemingen, waarbij iedere aanwezige op de man (of vrouw) af gevraagd zal worden wat hem of haar de laatste tijd op het gebied van vogels opgevallen is. Natuurlijk zijn personen, die niets opvallends hebben gezien, ook van harte welkom.

Na de pauze een lezing met dia's over de planten en de VOGELS VAN HET ARMENVEEN, een wildernisje van riet en wilgen in het uiterste zuiden van de Duffelt. Dit gebied is ontstaan door verwaarlozing van de hier gelegen min of meer extensief gebruikte hooilanden. Het is tot op zekere hoogte te vergelijken met de Bruuk. Broedvogels: Blauwborst, Bosrietzanger (extreem veel), Waterral en Watersnip. De lezing wordt gehouden door ons enige buitenlandse lid, de heer DIETER MÖLLER uit Kleve. De heer Möller spreekt in het Duits, maar vragen kunnen in het Nederlands gesteld worden, aangezien Dieter Nederlands goed verstaat. Op verzoek kan de heer Möller ook in een nederrijns dialect spreken. De heer Möller is een boeiende spreker.

HOPELIJK IS DE OPKOMST NET ZO GROOT EN DE AVOND NET ZO GESLAAGD ALS DE EERSTE KEER!

VOORWOORD

Hoera, de kopieschaarste is tijdelijk voorbij! Maar hoe? Onder meer door het overnemen van artikelen!

Dit heeft niet de voorkeur van de redactie. Ongeveer 10 leden schrijven 95% van de Mourik. Wij weten zeker dat er onder de overige 180 leden ook mensen zijn die een leuke bijdrage aan de Mourik kunnen leveren. Hierbij denken wij niet zozeer aan grote artikelen, maar aan kleine stukjes van maximaal 1 kantje A4 dicht getikt (zoals dit) over interessante observaties. Een goed voorbeeld is het stukje van Floor Arts in Mourik nr.2 van vorig jaar.

Uw hoofdredakteur is gaarne bereid schrijvers van hoofd-artikelen met raad en daad bij te staan, onder andere door het opzoeken van literatuurgegevens.

Verder wil ik de personen die mij de laatste maanden artikelen hebben toegezegd alvast van harte bedanken. Ik ga er van uit dat zij hun beloftes tijdig vervullen. Dan hoeven wij ons voor het komende nummer geen zorgen te maken. Maar daarna moeten dit jaar nog 3 nummers verschijnen. Blijf dus aan het schrijven, zie vooruit en stel de redactie tijdig op de hoogte van uw voornemens. Dan wordt het voor ons een makkie om de inhoud van de Mourik op een hoog peil te handhaven.

Met de vorm zit het wel goed onder andere doordat we Dick Heg als een nieuwe vaste tekenaar hebben. Ik zal mijn best doen niet nog eens een montagefout te maken, zoals in de laatste Mourik, waar de teksten van de pagina's 136 en 137 verwisseld zijn. Dit was een gevolg van mijn onervarenheid, mijn snelle manier van werken en de hiermee gepaard gaande nonchalance, die door mij ook wel omschreven wordt als de 'nieuwe slordigheid'.

Johan Thissen

Wij pikken niet alleen, wij delen ook uit. Het artikel over roofvogels in de Pyreneeën van Hagemeijer en Verkley in de laatste Mourik verschiijnt waarschijnlijk ook in Pennevluchten (het nieuwe blad van de VWG Wagningen) en in Aythya (jeugdbonden voor natuurstudie).

<u>Inkomsten</u>		<u>Uitgaven</u>	
Saldo per 1-1-1982	f 2.522,80	Drukwerk „De Mourik“	f 766,25
Contributies 1981	f 5,00	Porti „De Mourik“	f 359,25
Contributies 1982	f 1.977,50	Redactiekosten	f 38,60
Contributies 1983	f 512,50	Archiefmateriaal	f 51,95
Gift	f 10,00	Enveloppen	f 145,50
Rente	f 276,13	Etiketten	f 63,80
Cursusboekjes	f 870,00	Formulieren	f 55,50
Cursusgelden	f 210,00	Convocaties	f 115,20
Bijdr. IVN, KNNV ooi.-nest	f 100,00	Bouw ooi.evaarsnest	f 168,30
Kas oude VWG St. Anthonis	f 379,91	Porti secretaris	f 27,70
		Porti penningmeester	f 16,30
		Sovononderzoek	f 29,25
		Werkgroep „Land van Cuyk“	f 45,05
		Diverse kantoorbehoeften	f 45,45
		Vergaderkosten	f 3,55
		Vogeltrektellingen	f 10,00
		Cursusboekjes	f 331,15
		Kosten Vogelcursus	f 91,90
		Kamer van Koophandel	f 57,00
	<u>f 6.863,84</u>		
Saldo per 1-1-1983	f 4.445,14		f 2.418,70

Opmerking. Het grotere saldo is voor ongeveer f 1.000,- te danken aan: het verschijnen van slechts vier nummers van De Mourik, de vooruitbetaling van contributies over 1983 en de gewaardeerde ontvangst van het overgebleven kastgoed van een vroegere vogelwerkgroep die in de buurt van St. Anthonis werkzaam was.

Uw penningmeester, *H. de Vries*

LEDENMUTATIES

Nieuwe leden

B. Braster, Groenestraat 174, 6531 HW Nijmegen
 W. Wolters, 1^e Jan Steenstraat 117^{II}, 1072 NH Amsterdam
 L. Geraets, Burgemeester van Raaystraat 27, 5437 BC Beers
 G. Spikmans, Leeuwerikstraat 13, 6591 WH Gennepe
 A. Pennings, Irenestraat 14, 5451 ZH Mill
 J.M.A. Thomas, Sirmemalaan 10, 5361 JZ Grave
 J. Jacobs, Stekkenberg 77, Groesbeek

Adreswijzigingen

H.P. Werts, Straatkantseweg 28, 5443 NC Haps
 B.P.M. van Noorden, Dr. Kortmannweg 1, 5804 BB Venray
 J. Thissen, Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek

Opzeggingen

W. van der Coelen, Maastricht; J. Erinkveld, Beek; E. Grotenhuis, Winterswijk, A. Visser, Leuth; C. ten Ham, Den Haag; P. Engelen, Veghel; J. van Laake, Berg en Dal; H. Pennarts, Bommel; A.&H. Verweij, Valburg; Th. Jacobs, Cuyk.

AKTIVITEITEN

Het voorkomen van de Wulp als niet-broedvogel in Nederland

Sinds het voorjaar van 1982 worden in het hele land, naast de tellingen aan de kust, ook tellingen van wulpne gehouden in het binnenland. Zo wordt ten oosten van Nijmegen in de Ooypolder een slaapplaats geteld, waar ongeveer 450 Wulpen de nacht doorbrengen.

Praktisch overal in het werkgebied van onze VWG kunnen echter Wulpen worden aangetroffen. Onduidelijk is of dit altijd doortrekkende vogels zijn of overwinterende beesten. Zeker inde trektijd zullen er veel meer pleisterplaatsen zijn.

Een verzoek dus aan de leden van de VWG alle waarnemingen van Wulpen te noteren: aantal, pleisterplaats, eventuele vliegrichting en tijdstip van de dag. Gelieve dit op te sturen aan de waarnemingssecretaris.

STELTLOPERS

Ook dit jaar blijven we doorgaan met de steltloperstelling in de Erlecomse Waard/Kaliwaal-Oeypolder. Iedereen die daar in de buurt komt wordt versocht zijn/haar steltloperwaarnemingen aan de waarn.sekr. door te geven -ook van de Kievit! Gegevens van 1981 en 1982 zijn ook nog steeds welkom.

Het gaat overigens alleen om het uiterwaardengebied, niet om de binnendijks gelegen polders!

KRAANVOGELS—KRAANVOGELS—KRAANVOGELS—KRAANVOGELS—KRAANVOGELS—

Om landelijk -en regionaal- een goed beeld te krijgen van de kraanvogel trek van afgelopen november, herhaal ik het dringende verzoek om alle gegevens over kraanvogel trek, ook die van horen zeggen, aan de waarn.sekr. door te geven. Deze gegevens worden dan verwerkt in een overzichtsartikel voor de trek in geheel Nederland. De mensen die mij hun gegevens al gestuurd hebben, van harte bedankt.

FUTENONDERZOEK

Het Rijksinstituut voor Natuurbeheer is gestart met een onderzoek naar het (broed-)voorkomen van de fuut in Nederland.

Mensen die meewerken aan het atlasproject voor Winter- en Trekvogels hebben al informatie toegestuurd gekregen. Deze mensen zou ik willen verzoeken bij deelname aan het project hun ingevulde kaarten met hun SOVON-kaart aan mij op te sturen, dan kan ik zien welke gebieden nog vrij zijn voor andere geïnteresseerden.

KLEINE ZWANEN ONDERZOEK

Afgelopen najaar is er een onderzoek gestart naar het voorkomen van kleine zwaan in Nederland. Het onderzoek zal tot en met de komende winter duren.

Op vastgestelde dagen worden de kleine zwanen geteld, waarbij onderscheid kan worden gemaakt tussen ad en juv exx. Verder kan na enig opletten ontdekt worden hoeveel paren kleine zwanen wel en hoeveel er geen jongen hebben en zo ja hoeveel.

De teldata in het resterende deel van dit seizoen zijn: 12-14 febr., 12-14 maart, 19-21 maart en 2-4 april.

Mensen die interesse hebben om mee te doen met dit onderzoek kunnen met mij (de waarn.sekr.), contact opnemen. Incidentele gegevens zijn natuurlijk welkom en zullen ook aan de organisatoren van het onderzoek worden toegestuurd.

Let ook vooral op potringen!

BERICHT

Nog acht maanden scheiden ons van het eind van het Atlasproject voor Winter- en Trekvogels op 1 oktober 1983. In overzichten die gemaakt worden door de algemeen koördinator van het project komt het Grote Rivierendistrict er heel goed uit.

Enige hiaten zijn er toch nog wel. Ten eerste natuurlijk het Land van Cuyk. Het onderzoek hier is pas een jaar geleden begonnen en er zijn nog wel wat aanvullingen mogelijk. Het gaat om de blokken 46-31 Mill., 46-32 Haps, 46-41 Wilbertoord, 46-42 Rijkevoort, 46-51 Wanroyse Peel e.o., 46-52 Oplou en 52-12 Westerbeek.

Verder vragen de volgende blokken in andere streken extra aandacht in de komende maanden: 45-25, 45-26 Z.Oss, 45-27 Reek/Schalijk, 46-13 Groesbeek, 46-22 Cuyk, 46-24 Reichswald, 46-45 Siebengewald, 52-13 Overloon en 46-55 Nieuw Bergen.

Alle andere waarnemingen zijn natuurlijk ook welkom!

Waarnemingssecretaris: Peter Brouwer,
Pater Brugmanstraat 44, Nijmegen.
Tel. 080-220618

VELDWAARNEMINGEN

Waarnemingen november-december 1982

parelduikers: 5-12 t/m 19-12 1 ex. Oude Waal-Oeypolder (div.wrns). Verdreven toen het water van de Waal ging stijgen.

dodaars: 27-11 9 ex. 't Meertje-Oeypolder (JH)/ 28-11 5 ex. afleidingskanaal Vredepeel (DH)/ 3-12 7 ex. Raam bij Mill (JG)/ 25-12 11 ex. Zandvanger de Brunk (WV, DH, WH)/ 18-12 12 ex. Maastr. L17 (RvT).

kuifduikers: 13-11 1 ex. Kraayenbergse plas (WV)

geoorde fuut: 6-11 1 ex. Maseburg Heyen (AS)

aalscholver: nov/dec max. 80 ex. Kaliwaal Oeypolder (div. wrns), tevens enige tijd slaapplaats in de millingerwaard van 40-50 ex./28-12 3 juv. ex. Keent bij Grave (RbB).

roerdomp: 6-11 1 ex. Millingerwaard (GS)/ 28-11 1 ex. Grote Waal Druten (RGHG)

oefveaar: 4 15-11 1 overvl. ex. Stevensbeek (ASW)

kleine zwaan: 6-11 eerste exx Oeyp. (OH,GS)/ 8-11 3 exx Niers Gennep (Re)/

14-11 4 exx ad. Herdduiker klein Vertum (DH)/ 4-12 45 ad. 4 juv. exx idem (DH)/ 18-12, 1 ex. Stevensbeek rekreatievijver (ASW)/ 23-12 14 ad. exx, 1 juv. ex Maseburg Heyen (Re)

wilde zwaan: 3-11 1 ex → ZO Millingerw. (PB,GS)/ 13-11 5 exx Maas tr. 14 R (RvT)/ 28-11 1 ex. rekreatievijver Stevensbeek (ASW)/ 12-12 8 exx Ravestein (RbB)/ 22-12 14 ad, 3 juv. Oude Maasarm Heyen (FA).

rietgans: 1-12 40 exx → NO Gennep-zuid (WV)/ 1-2 4 exx overvl. Millingerw. (OH)/ 11-12 7 ex → NO Maasheggen Groeningen (DH)

Overigens nog niet veel ganzen waargenomen (behalve in de Duffelt) vanwege de zachte winter.

kolgans: 5-12 75 exx Erlecomse waard (PB)/ 11-12 28 exx → Z Pont Vierlingsbeek (WV, DH)/ 13-12 34 exx → Z Gennep (Re)/ 29-12 20 exx Landhorst (MA)

bergeend: 22-12 1 ex overvl. Oude Maasarm Heyen (FA)

smient: 13-11 925 exx Kaliw.-Oeyp./ 550 exx Waal tr 5 L (RvT)/ 14-11 1 6 't Zelder Gennep (WH)/ 21-11 2 ex Stuw Maas Grave (RbB)/ 23-11 1 q Bougenne Vilt (RbB)/ 18-12 1099 Kaliwaal-Oeyp./ 1050, exx. Kaliw.-Leduwen (RvT)

krakeend: 14-11 12 exx / 28 exx → W Oude-Waal-Oeyp./ 25 exx. Millingerw. (JH)/ 18-12 1 ex. Maas tr 17 R (RvT)

toppereend: 28-12 2 exx Stuw Maas Grave (RbB)

eidereend: 18-12 2 qo idem (RvT)

brilduiker: 13-11 2 qo Wetering Lindenholt (HM). In 1981 was de eerste waarnemingsdatum daar 14-11/ 18-12 1 6 Plasmolen (Re, WH, WV)/ 30-12 1366, 5 qo Niers Zelderse Driessen (DH, WV)

grote zaagbek: 13-11 1 q Waal-Erlecom (JD, PB, OH)/ 18-12 en 28-12 1 ex Stuw Grave (RvT resp RbB)

zwarte wouw: 7-11 1 ex → Z Nederrijk (Ma)/ 20-11 1 ex St. Agatha Cuyk (DH)

rode wouw: 7-11 1 ex → ZW Achterste Hoeve Millingen / 3 exx Canadees kerkhof Groesb. (JH)/ 1 ex → W Maasheggen Vertum (DH)/ 14-11 1 ex Niers 't Zelder (WH)/ 12-12 1 ex → Z 1 ex t.p. Maasheggen Groeningen (DH, WV)

ruigpootbuiserd: 6-11 1 ex trek Nederrijk (JH)/ 30-12 1 ex Heyense bos Gennep (WV)/ 31-12 1 ex Greeningse bos (DH, WV)

blauwe kiekendief: november waarnemingen van de trek Nederrijk, Erlecomse Waard, Maseburg Heyen/ Maasheggen Groeningen. Na de winter volgt een totaaloverzicht

smelleken: november/december weinig waarnemingen Maasheggen, Groeningen, heggen gesnoeid, dus weinig kleine vogels: 30-11 1 ex Velp bij Grave (RbB)/

18-12 1 q dood bewachterij St. Anthonis (FK)/ 1 ex Maas tr 14 R (RvT)/ 24-12 1 ex 't Ven Reichswald (WH)/ 27-12 16 omgeving Grave (RbB)

goudplevier: 12-11 570 exx Beuningse veld Wycken (EG, HG)/ 27-11 300 ex Millingerw. (W)/ 18-12 4 150 exx Beuningse Veld (JD)/ 30-12 6 ex Keent Grave

silverplevier: 3-11 Millingerw. (OS, PB)

kievit: eind 11, begin 12 ruimschoots meer dan 10.000 exx Millingerw./ Gendtse waarden/Kaliw.-Oeyp. (div. wrns)

bonte strandloper: 14-12 2 exx Millingerw. (GS)

6

kempfaans: 8-12 15 exx Millingerw. (PB)
 bokjes: 13-11 Waal 8L (RvT)
 houtsnip: 11, versoh. exx Bosw. St.Anth. (FK) / 28-11 1 ex kampanje Graafse raam
 (Rb5) / 30 ex geschoten door jaachtkombinatie (JA) / 13-12 1 ex. Groenl. (OH)
 wulp: 12-11, 428 exx Millingerw. slaappl. (OH, PB) / 1-12 475 exx idem, idem (LM) /
 22-12 + 30 exx Paesplas Gennep (FA) / 24-12 34 exx Stuw Afferden (WV)
 zwarte ruiter: 28-11 3 exx Millingerw. (PB)
 tureluur: 18-12 1 ex J. Ewijk Beuningen (JD)
 groenpootruiter: 14-11 1 ex. Millingerw. / 1 ex Putten Leuth (GV, JH)
 holenduif: 13-11 137 exx Waal 2 L (RvT)
 velduil: 11/12 3 exx Erlecomse polder/Millingerw. (div.wrn) / 11/12 1 ex Keent Grav
 (Rb5) / 11-11 1 ex Achterdijk Mill (JG) / 17-11 1 ex ~~NO~~ Stevensb. bos (DH)
 boomleeuwerik: 18-11 groepje oude vuilnisbelt Oploo (LB) / -11 40-100 exx Bosw.
 St.Anth. (FK)
 boerenzwaluw: 13-11 10 ex Maas 18R (RvT) / 20-11 1 ex Louiseweg Gennep bij boerde-
 rij (WH)
 waterpieper: 21-11 't Meertje Ooyp. (JH) / 27-11 1 ex Kekerdome waard (W) / 8-12
 1 ex Waal Erlecom (PB)
 grote gele kwikstaart: 6-11 2 exx ~~Z~~ Estel Nijmegen (Ha) / 19-12 1 ex de Ren
 Groesbeek (JT, WV, DH)
 pestvogel: 18-12 22 exx R.K. kerkhofweg door Jonkerbos Nijmegen (JvdV)
 waterspreeuw: 6-11 1 ex Horddeuken klein Vortum (DH)
 roodborsttapuit: 7-11 1 6 Kranenburg (JH)
 beflijster: 11-11 1 ex R.K. kerkhofweg door J. Nijm. (JvdV) / 18-11 16 min 1 o
 oude vuilnisbelt Oploo (LB) / 23-12 16 Nieuwe Dukenb. weg Nijm. (Rb5)
 baardmannetje: 27-11 enkele exx Tien Geboden-Ooyp (JH, W)
 bonte kraai: 11/12 6-20 exx Kanaal Oploo (LB) / 14-12 75-100 exx Beugense Peel
 Landhorst (MA)
 europese kanarie: 27-11 1 o four. Erlecom (JH)
 frater: 13-11 3 exx Maasuijterw. Gassel (HdV) / 25-12 +60 exx de Bruuk (DH, WH, WV)
 barsmijze: 27-11 3 exx Wanroy dorp in berkenbanen (JA)
 kruisbek: 19-12 15-20 exx Wester-Meerwijk (JH)
 appelvink: 19-12 266 Kouwenberg Cuyk (HdV) / 24-12 't Ven Zandsteeg Gennep (WH) /
 30-12 2 exx Reekse heide Grave (Rb5)
 zwarte zwaan: 13-11 4 exx Waal (RvT)

oeverloper, witgatje, ijsvogel, blauwe kiekendief, witte kwikstaart, zwarte rood-
 staart, tjiftjaf, zwartkop, klapekster.

Van bovenstaande soorten ga ik na de winter (nou ja, winter) een over-
 zichtje maken. Vooral waarnemingen van soorten als tjiftjaf, zwarte roodstaart,
 witte kwikstaart en zwartkop zijn daarom welkom om aan te geven hoe zacht de
 winter wel was.

JH-J. Helmer	WH-W. Hesen	RvT-Rivierentelling
DH-D. Heg	HV-H. d. Vries	Rb5-R. Böhmer
JC-J. v. d. Cruijssen	AS-A. Stolk	ASW-A. Sweere
WV-W. Verpoort	CS-C. v. Swaay	GV -G. Verkley
JD-J. v. Doldum	PB-P. Brouwer	JvdV-J. v. d. Vaart
Ha-W. Hagemeijer	FA-F. Arts	LB-L. Bas
LM-L. Meuwissen	MA-M. Arts	RGHG-R. en H. Gorissen
Re-M. Reynders	JA-J. Arts	

Alle inzenders hartelijk bedankt, vooral ook de mensen van 't Land van Cuyk.
 Hopelijk is de eenzijdigheid in de waarnemingen (alleen Ooypolder en Nijmegen) nu
 voorlopig voorbij! Waarnemingen van januari en februari gaag zo snel mogelijk na
 het verschijnen van dit nummer aan mij opsturen: Peter Brouwer

Peter Brugmanstr. 44
 Nijmegen
 080-220618

7

Broedvogelinventarisatie "HEERLIJKHEID BEEK" 1982

VOORWOORD

Ondanks het feit dat meer dan 200 personen zich hebben verenigd in de "Vogel-
 werkgroep Nijmegen en omstreken" wordt er relatief weinig in groepsverband
 gewerkt. Alleen de groot opgezette projecten als "rivierentellingen" en "stoot-
 vogeltellingen" kunnen op een grote belangstelling rekenen: het gaat hier om
 een wat extensievere manier van "vogelen" die in het algemeen per auto plaats-
 vindt.

Regelmatig wordt getracht om de meer educatieve doelstellingen van onze
 vogelwerkgroep te combineren met haar naam: bijvoorbeeld het opzetten en lei-
 den van excursies naar weinig onderzochte SOVON-blokken. Steeds weer blijkt
 dat de animo voor dergelijke zaken gering is, zodat het coördineren en leiden
 ervan een weinig tevredenstellende bezigheid is. Op eenzelfde manier lijken ook
 de broedvogelinventarisaties te verlopen. Gelukkig zijn de excursieleiders in
 het algemeen graag met hun hobby bezig en blijken ze ook individueel van de
 vogels in de broedtijd te kunnen genieten.

Al met al komt het erop neer dat het meer intensievere vogelwerk beperkt
 blijft tot de mensen met ervaring. Zij, en dat zijn er niet zoveel, hebben de
 lichamelijke inspanningen er graag voor over.

De, op de najaarsvergadering van 1982, geplande maandelijkse bijeenkomsten
 zorgen ervoor dat de individueel werkende vogelaars meer contact met elkaar
 krijgen om bijvoorbeeld bepaalde ideeën uitgewerkt te krijgen. Hopelijk maken
 de wat meer passieve leden er gebruik van om zich op deze manier eens op de
 hoogte te stellen van werkzaamheden die in groepsverband uitgevoerd kunnen
 en moeten worden.

1. INLEIDING

Op de najaarsvergadering van 1981 werd besloten om de "Heerlijkheid Beek"
 als gezamenlijk inventarisatieobject voor 1981 te kiezen. In 1981 werd "Wester-
 meerwijk" geïnventariseerd. (zie Mourik 1982, jaargang 8, no. 2) De inventa-
 risatie van 1982 kon mede tot stand komen door een voorstel van het vogelwerk-
 groep-lid G. Frenken die werkzaam is bij "Stichting Het Geldersch Landschap".

Evenals vorig jaar was het doel van de inventarisatie in principe twee-ledig,
 nl.: a) een indruk krijgen van de kwalitatieve en kwantitatieve broedvogelbevol-
 king van het gebied en b) geïnteresseerde VWG-leden de mogelijkheid bieden
 om deel te nemen aan de wekelijkse inventarisatie-excursies.

Op de voorjaarsvergadering van 1982 werd Laurens Rietveld als coördinator
 aangesteld; op de najaarsvergadering van datzelfde jaar werd besloten dat
 Raymond Schuurkes, samen met Laurens Rietveld, de inventarisatiegegevens
 zouden uitwerken.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

De "Heerlijkheid Beek", eigendom van "Stichting Het Geldersch Lardschap", is gelegen in de gemeente Ubbergen. Het gebied bevindt zich op de noordelijke rand van de stuwwal Nijmegen-Kleef, tussen Beek en Berg en Dal; voor een nauwkeurige oriëntering kan worden verwezen naar figuur 1. De oppervlakte van het terrein bedraagt bijna 49 ha., waarvan ruim twee-derde deel in beslag wordt genomen door bos (33 ha.). Het overige deel bestaat uit weilanden, tuinen en erven (zie figuur 2).

Globaal kan het gebied in de volgende drie delen worden gesplitst :

- het parkachtige "Bronhuizer Bos" in het westen,
- de tuinen en erven van het "Huis te Schengen" en omgeving in het zuidoosten,
- de "Heerlijkheid Beek" als bosachtige kern van het gebied.

Het landschappelijke beeld van de "Heerlijkheid Beek" wordt bepaald door een afwisseling van een aantal **bostypes** en weilanden, gecombineerd met een hoogteverschil dat varieert van 20 tot 80m. boven N.A.P. Het oorspronkelijke parkachtige karakter van het gehele gebied, met veel oude eiken en beuken, is het beste bewaard gebleven in het "Bronhuizer Bos".

Het bos bestaat voornamelijk uit oude grove den-opstanden die omstreeks de eeuwwisseling geplant zijn. Op vele plaatsen bevindt zich, als gevolg van verjonging, een etage loofhout. Bovendien zijn er in de vijftiger jaren verspreid over het gebied naaldhout-opstanden, bestaande uit larix of spar, geplant. Op deze manier is er door het gevoerde beheer een bepaalde zonering van bostypes ontstaan, nl; op de toppen grove den, op de hellingen loofhout met verspreid grove den en andere naaldhoutsoorten, en onder aan de hellingen loofhout. Het loofhout bestaat in het algemeen uit eik, beuk en tamme kastanje, met aan de bosranden ook veel berk en acacia.

Opvallend zijn de in het oostelijke deel aanwezige tamme kastanjes : enkele van deze bomen zijn 300 à 400 jaar oud (Kastanjedal). Karakteristiek voor het gebied is ook de aanwezigheid van een aantal bronnetjes: in het Kastanjedal getuigt het beekje "de Oorsprong" hiervan. (zie ook figuur 1)

De ondergroei van de bossen varieert zeer sterk: van nagenoeg geen ondergroei in het Bronhuizerbos en de jongere naaldhout-opstanden tot een sterke ondergroei in het Kastanjedal, nabij de Zandberg en aan de randzones met de open gebieden. Bepalend voor deze ondergroei zijn jonge loofhoutsoorten als vlier, vuilboom, drentse krent en lijsterbes, maar ook bodembedekkers als braam, varen, klimop, bosbes, pijpestrootje en bochtige smele.

De weilandgebieden zijn in het algemeen weinig interessant als gevolg van intensief gebruik (bemesting), hoewel op een aantal plaatsen nabij de Rijksstraatweg schralere graslandjes aanwezig zijn.

3. METHODE

Voor de inventarisatie werd gebruik gemaakt van de zog. "karteringsmethode" wat inhoudt dat het gebied tijdens iedere inventarisatietocht geheel bezocht werd, waarbij zangwaarnemingen en andere belangrijke territoriale activiteiten geregistreerd werden op een waarnemingskaart met schaal 1:5000. In totaal is het gebied elf keer bezocht, waarvan éénmaal 's avonds (26/4). De onderstaande tabel geeft een overzicht van deze activiteiten.

Tabel 1 : Inventarisatiedagen en deelnemende personen

maart	: 23	: R. Schuurkes
	28	: W. Hagemeyer/G. Verkley
april	: 4	: H. de Vries/R. Gorissen/W.&H. Hermesen
	: 11	: W.&H. Hermesen
	: 18	: P.-P. van Laake
	: 26	: H. de Vries
mei	: 5	: H. de Vries
	: 16	: W.&H. Hermesen
	: 23	: H. de Vries/W. Melenhorst
juni	: 13	: H. de Vries
	: 22	: R. Schuurkes

Afhankelijk van het weer werd in het algemeen 45 à 60 minuten voor zonsopgang gestart. De inventarisatietochten duurden 3 à 4 uur.

Het verwerken van de inventarisatiegegevens hield in dat vrijwel alle registraties moesten worden overgenomen op "soortkaarten". Hierbij werd voor iedere tweeweekse periode vanaf half maart een andere kleurcode gebruikt. Op basis van groepering en verspreiding van zangwaarnemingen en het totale aantal registraties kon met behulp van bepaalde criteria een schatting worden gemaakt van het aantal territoria per broedvogel-soort. De registraties van de overige waargenomen vogelsoorten werden eveneens verwerkt.

Voor een weergave van de resultaten is de volgorde van vogelsoorten aangehouden zoals die vermeld staat in de K.N.N.V.-uitgave no. 96: "Handleiding voor het inventariseren van broedvogels in Nederland".

4. RESULTATEN

Een overzicht van het aantal territoria van de verschillende broedvogelsoorten wordt gegeven op de volgende bladzijde; voor een aantal soorten is echter een schatting van het aantal mogelijke broedparen gemaakt (zie tabel 2).

De verspreiding van een aantal soorten is weergegeven in de figuren 3 t/m 11. Voor een aantal soorten is het gebruik van de term "territorium" eigenlijk onjuist. Dit geldt bijvoorbeeld voor kauw, spreeuw, holenduif en houtduif; kauw en spreeuw zijn holenbroeders die vaak met meerdere paartjes gebruik maken van een geschikte "waardboom". De holenduif en houtduif zijn wat betreft hun territorialiteit moeilijk te vergelijken met kleinere zangvogelsoorten: hun "territorium" is slechts het nest en de directe omgeving ervan. Van deze soorten kunnen meerdere paartjes zeer dicht bij elkaar broeden. Het vermelden van het aantal aanwezige paren lijkt voor deze soorten dan ook beter op zijn plaats.

Tabel 2: Aantal territoria of paren per broedvogelsoort.
(achter de getallen staan de overeenkomstige verspreidingskaartjes vermeld)

Holenduif	max. 10 p.		Roodborst	30	(fig.7)
Houtduif	31 p.	(fig.3)	Gekraagde roodstaart	1	(fig.11)
Turkse tortel	3		Merel	33	(fig.8)
Bosuil	1	(fig.11)	Zanglijster	12	(fig.8)
Ransuil	1	(fig.11)	Grote lijster	2	
Groene specht	1		Zwartkop	7	(fig.9)
Grote bonte specht	4		Tuinfluitter	2-3	
Zwarte kraai	1		Fitis	5	(fig.9)
Kauw	4 p.		Tjiftjaf	15	(fig.9)
Ekster	5		Goudhaan	5-7	(fig.5)
Vlaamse gaai	4-5		Vuurgoudhaan	1	
Koolmees	21	(fig.4)	Grauwe vliegenvanger	max. 4	(fig.11)
Pimpelmees	20	(fig.4)	Bonte vliegenvanger	2	(fig.11)
Zwarte mees	max. 7	(fig.5)	Heggemus	10	(fig.10)
Kuifmees	1-2		Witte kwikstaart	1	
Glanskop	5	(fig.5)	Spreeuw	15-20 p.	
Matkop	4	(fig.5)	Huismus	1 p.	
Staartmees	1-2		Ringmus	3 p.	
Boomklever	max. 9	(fig.6)	Appelvink	1	
Boomkruiper	17	(fig.6)	Vink	8	(fig.10)
Winterkoning	max. 30	(fig.7)			

Verder zijn nog de volgende doortrekkers en/of zwervers waargenomen: buizerd, houtsnip, tortelduif, koekoek, kleine bonte specht, groenling, sijs, kruisbek en keep.

5. DISCUSSIE

5.1 Bespreking van enkele vogelsoorten.

Bij de verspreiding van de houtduif (fig.3) vallen de concentraties van broedparen op nabij het Bronhuizerbos en de Zandberg.

Het territorium van zowel ransuil als bosuil bevindt zich in de, overwegend met grove den begroeide, gebieden langs de Elyzeesche Velden.

De vier territoria van de grote bonte specht omvatten nagenoeg het hele gebied, waarbij echter het naalddhout gemeden wordt. De groene specht hield zich uitsluitend op in het aan de Rijksstraatweg grenzende gedeelte: in juni werden hier zelfs vier juveniele exemplaren waargenomen.

De territoria van ekster en zwarte kraai bevinden zich nabij of sluiten aan bij de open weiland-gebieden. Kool- en pimpelmees (fig.4) komen verspreid over het gebied voor, hoewel naalddhoutgebieden vermeden worden: in deze gebieden bevinden zich juist wel de territoria van de zwarte mees en het goudhaantje (fig.5).

Zowel glanskop als matkop (fig.5) komen voor op plaatsen met een tuinachtig, structureel karakter.

De boomklever (fig.6) komt alleen voor in het noordwestelijke en oostelijke deel van het gebied: op die plaatsen bevinden zich verspreid staande oudere loofbomen in een parkachtige omgeving.

De territoria van de boomkruiper (fig.6) zijn vooral aanwezig op plaatsen met een rijke vegetatiestructuur en ontbreken juist op plaatsen met uitsluitend naalddhout.

Zowel winterkoning als roodborst (fig.7) zijn aanwezig met ca. 30 territoria. Globaal bekeken komen ze op dezelfde plaatsen voor waarbij echter opvalt dat de winterkoning, in tegenstelling tot de roodborst, ontbreekt in gedeelten met overwegend naalddhoutbegroeiing. De territoria van de roodborst zijn overigens het meest regelmatig verdeeld over het gebied van alle soorten.

Bij de verspreiding van de merel (fig.8) valt de sterke concentratie van territoria op in het zuidoostelijke deel van het gebied: meer dan de helft van het aantal komt voor in dit zeer gevarieerde en gradiëntrijke gedeelte. Op een aantal andere plaatsen zoals de Ravenberg of het Bronhuizerbos ontbreekt deze soort nagenoeg.

Van de grote lijster zijn slechts twee territoria vastgesteld, terwijl grote delen van het parkachtige gebied toch een geschikt biotoop lijken te zijn.

De zanglijsterterritoria (fig.8) zijn regelmatig verdeeld over het gebied.

De zwartkop (fig.9) bevindt zich met name in tuinachtige gedeelten, vaak nabij bebouwing.

De fitis (fig.9) komt voor op plaatsen met uitsluitend jong loofhout (struiken). De territoria van de tjiftjaf (fig.9) liggen verspreid; echter niet in gedeelten zonder ondergroei-structuur.

Opvallend bij de verspreiding van de heggemus is dat de territoria zich bevinden in de buurt van bebouwing en tuinen.

De vink (fig.10) komt vooral voor in het westelijk en oostelijk deel van het gebied en zijn verspreiding vertoont zeer veel overeenkomst met die van de boomklever.

Kauw, spreeuw en holenduif komen vooral veel voor in en nabij het Kastanjedal: door de aanwezigheid van veel oude bomen is hier een groot aanbod van natuurlijke holten.

Het aantal paren ringmussen is waarschijnlijk onderschat omdat er bij de waarnemers een neiging lijkt te zijn tot het negeren van deze soort.

De gekraagde roodstaart (fig.11) is alleen vastgesteld in de tuin van "Huis te Schengen".

Eén van de twee territoria van de bonte vliegenvanger (fig.11) betreft een broedgeval in een nestkast; beide bevinden zich nabij de Stollenbergweg.

De appelvink werd voornamelijk (echter weinig) waargenomen in het oostelijk deel van het gebied.

5.2 Soortenrijkdom en vegetatiestructuur

Om de variërende vogelrijkdom en vegetatiestructuur binnen het gebied te kunnen vergelijken is het de moeite waard om te kijken naar de vogelsoorten die een bepaald type habitat aanduiden, een duidelijk territorium hebben en algemeen voorkomen. Soorten waarvoor dit geldt zijn bijvoorbeeld: roodborst, winterkoning, vink, heggemus, boomkruiper, merel, zanglijster, zwartkop,

kool- en pimpelmees. Tezamen geven deze soorten met hun verspreiding een bepaalde waarde aan, namelijk de ruimtelijke en structurele rijkdom van de vegetatie; dat wil zeggen dat de combinatie van boom-, struik- en kruidlaag zeer gevarieerd is.

In figuur 12 is het voorkomen van de territoria van deze soorten gecombineerd, waarbij op een aantal plaatsen een duidelijke concentratie van vele van de genoemde soorten waar te nemen is. Dit blijkt juist plaatsen te zijn met een gradiëntrijke structuur van de vegetatie, hoewel de kwalitatieve samenstelling van de vegetatie zeer veel variatie vertoont. Opvallend soortenarme deelgebieden zijn o.a. het Bronhuizerbos, de Ravenberg en plaatsen aan de rand van de Boterberg en Stollenberg. Dit zijn in het algemeen de wat oudere bosgedeeltes met een homogener structuur wat inhoudt dat de vegetatie nauwelijks ondergroei in de vorm van een struiklaag kent, terwijl de boomlaag uit verspreid staande oude en hoge loof- of naaldbomen bestaat. Men moet echter niet vergeten dat ook deze gebieden (met een ruimtelijke open vegetatie) hun waarden hebben en dat vogelsoorten als grote bonte specht, groene specht, grote lijster en appelvink juist een voorkeur voor deze meer open, parkachtige structuur hebben.

5.3 Beperkingen

De inventarisatiegegevens van de algemenere vogelsoorten waren in het algemeen voldoende om een aantalsschatting te geven. Voor een aantal andere soorten bleken er juist onvoldoende gegevens te zijn om tot een afgewogen uitspraak te kunnen komen, dit geldt onder andere voor: holenduif, appelvink, tuinfluiter, ringmus, grauwe vliegenvanger, vuurgoudhaantje, gekraagde roodstaart en bonte vliegenvanger. Per soort liggen de oorzaken van een tekort aan informatie anders. In het algemeen zal het een combinatie van de volgende factoren zijn:

- onvoldoende ervaring en vogelgeluidenkennis van de waarnemer, samen met een neiging tot het negeren van bepaalde soorten;
- fluctuerende en/of geringe territoriale activiteit van een aantal soorten;
- inventarisatieopzet: te late aanvangstijden en te weinig verschillende startplaatsen;
- het ontbreken van inventarisatietochten in de periode van half mei tot half juni.

Het zal duidelijk zijn dat een goede coördinatie en een betere teamgeest een deel van de mogelijke problemen zal kunnen wegnemen.

6. DANKWOORD

Namens de "Vogelwerkgroep Nijmegen en omstreken" wordt de "Stichting Het Geldersch Landschap", met name G. Frenken, bedankt voor het mogelijk maken van de inventarisatie.

Alle in hoofdstuk 4 genoemde excursieleiders worden eveneens bedankt voor hun hulp. Laurens Rietveld voor het coördineren van het geheel en voor de hulp bij het uitwerken van de gegevens.

NAWOORD

Wanneer één van de doelstellingen van een in VWG-verband opgezette inventarisatie het vaststellen van de kwalitatieve en kwantitatieve broedvogelbevolking van een gebied is, dan moet het coördineren en functioneren van zo'n project een groepsgebeuren zijn. Hierbij moet ook gebruik gemaakt kunnen worden van de ervaring en kennis van een aantal personen die al langere tijd met inventariseren bezig zijn, zodat bepaalde probleemvelden van tevoren voorzien worden. De beperkingen die onder 5.3 genoemd worden kunnen dan, samen met technische (inventarisatie) en soortspecifieke problemen, vermeden worden.

Tot nu toe heeft de praktijkervaring echter uitgewezen dat het in teamverband functioneren moeilijk haalbaar is, om van de problemen die bij het coördineren komen kijken nog maar te zwijgen! Eén van de oorzaken van dit alles lijkt te zijn dat de meeste mensen te weinig contact met elkaar hebben: het vormen van een of ander werkgroepje binnen de VWG zou vele problemen kunnen voorkomen.

Een meer directe educatieve doelstelling, dat wil zeggen het overbrengen van de kennis van vogelgeluiden in het veld, lijkt echter nauwelijks aan te spreken bij veel VWG-leden. Er blijken zich namelijk geen "nieuwe, actieve" personen voor de 11 inventarisatieexcursies aangemeld te hebben: te vroeg?, te actief? of te moeilijk? De jaarlijks met succes gehouden vogelgeluidencursussen zou de mensen toch moeten motiveren.

Raymond Schuurkes,
v. Nispenstraat 76,
6521 KN Nijmegen.

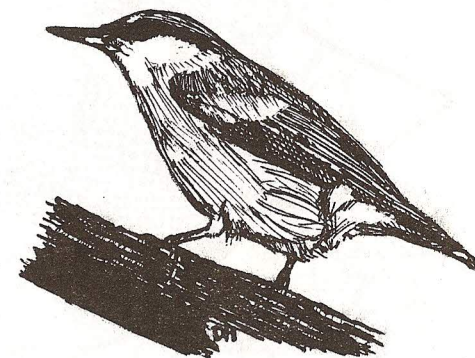
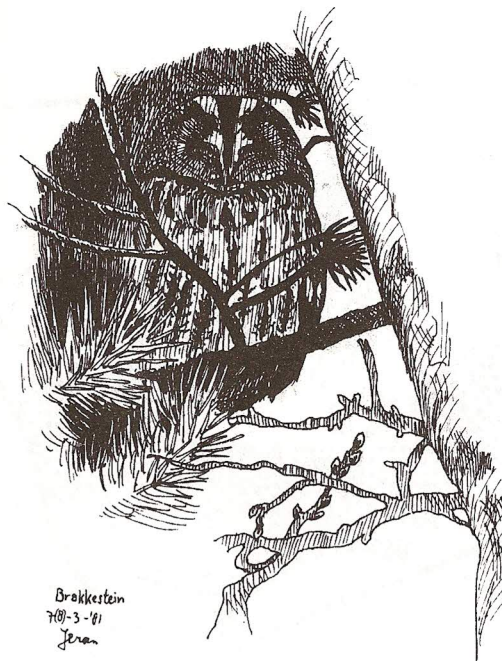
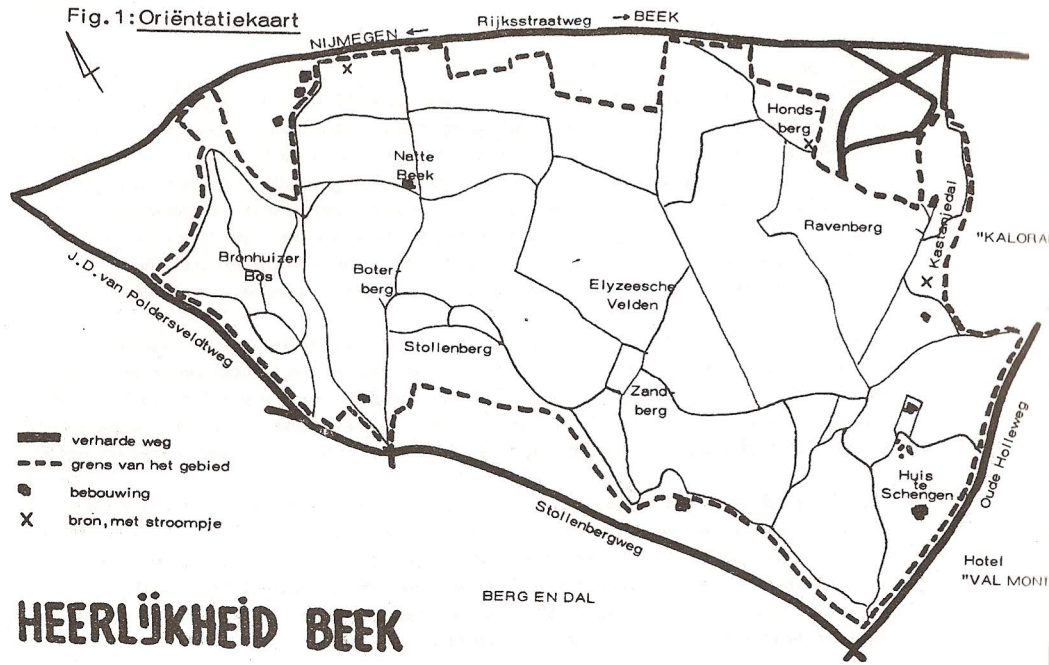

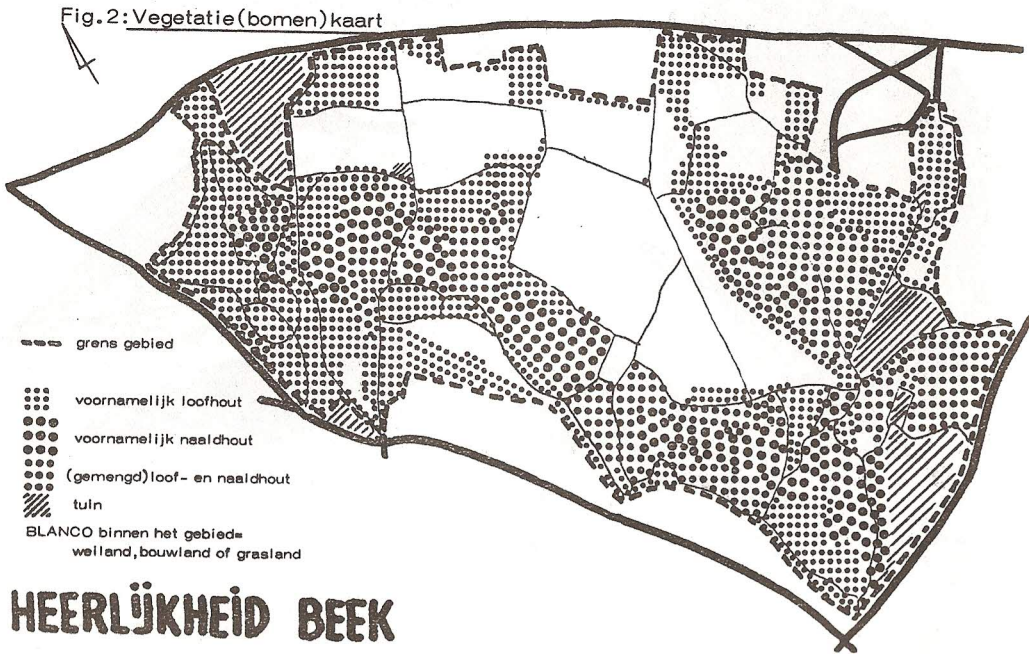
Fig. 1: Oriëntatiekaart

HEERLIJKHEID BEEK

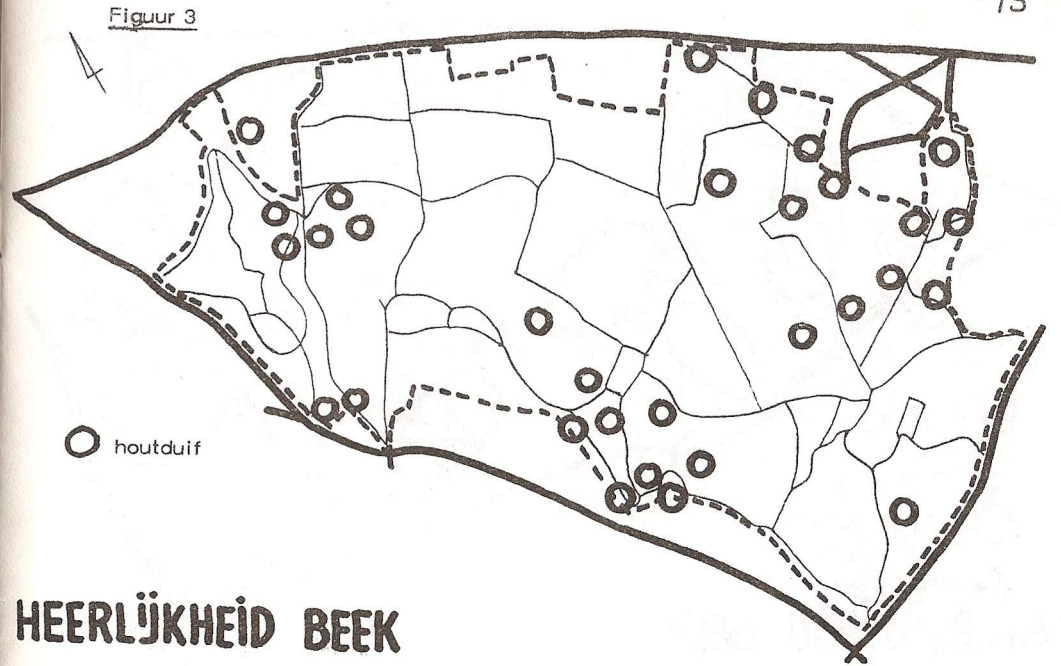
BERG EN DAL

Fig. 2: Vegetatie (bomen) kaart

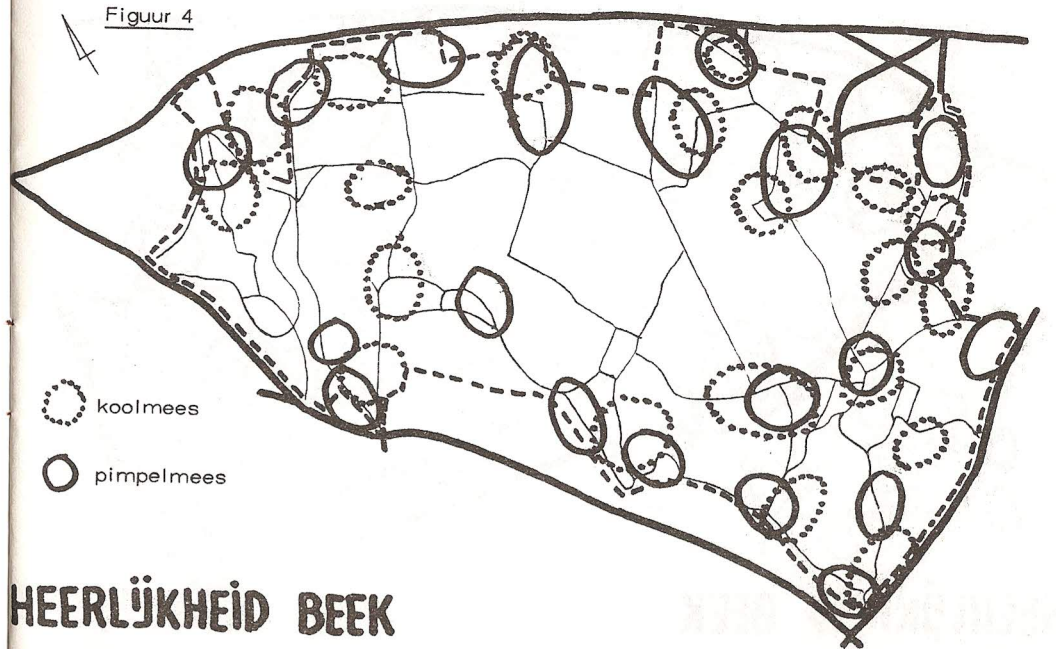
HEERLIJKHEID BEEK

Figuur 3

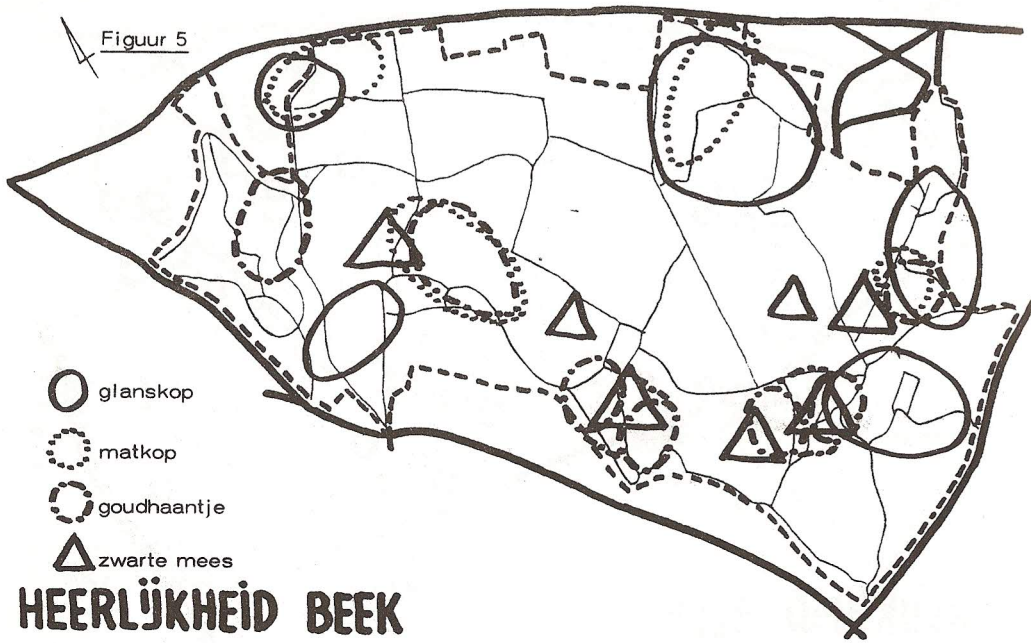
HEERLIJKHEID BEEK

Figuur 4

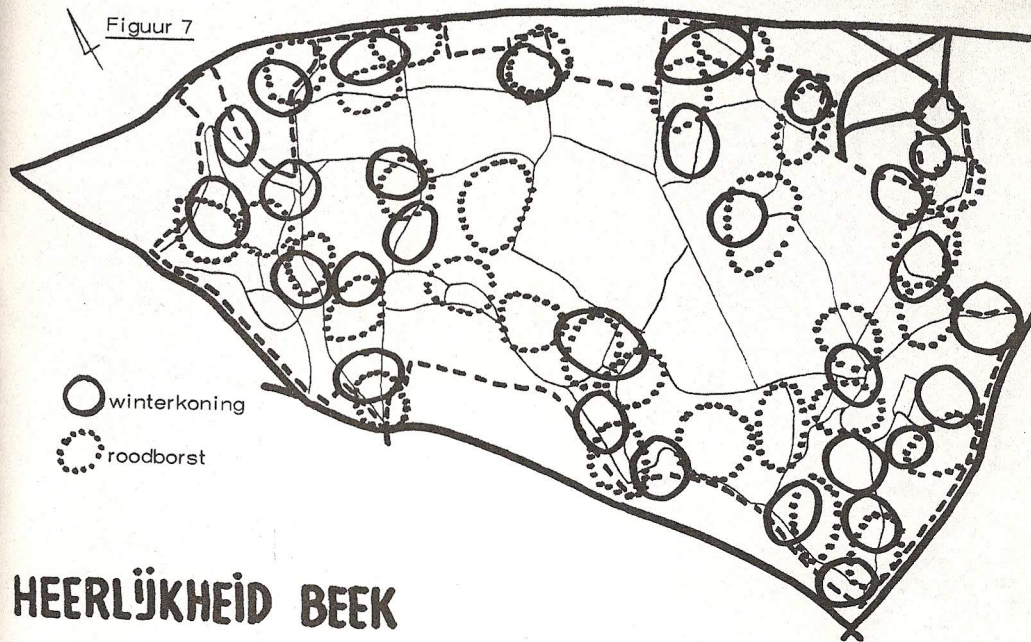
HEERLIJKHEID BEEK

Figuur 5

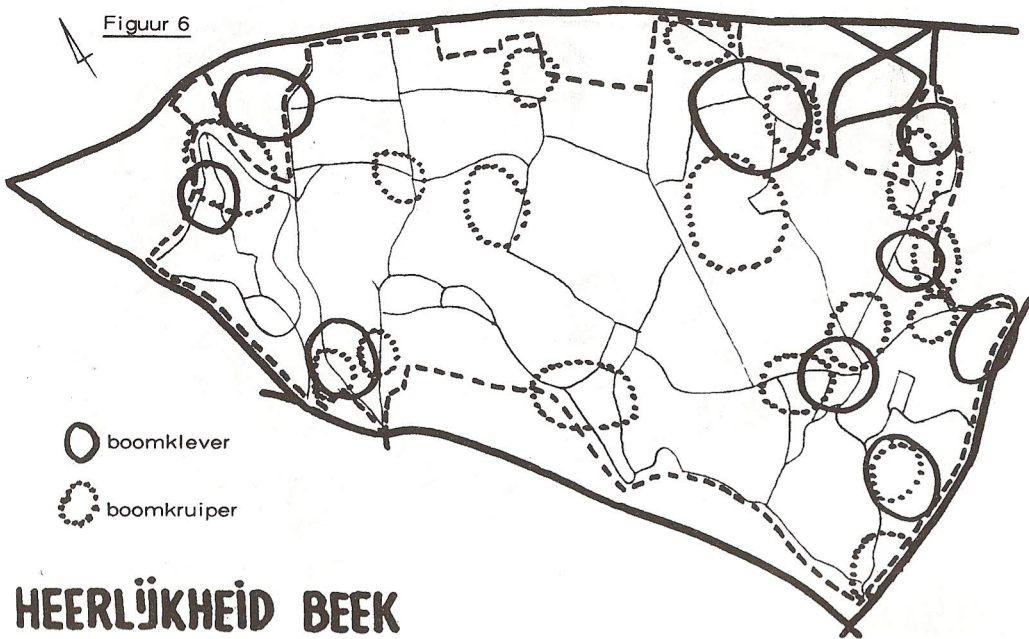
HEERLIJKHEID BEEK

Figuur 7

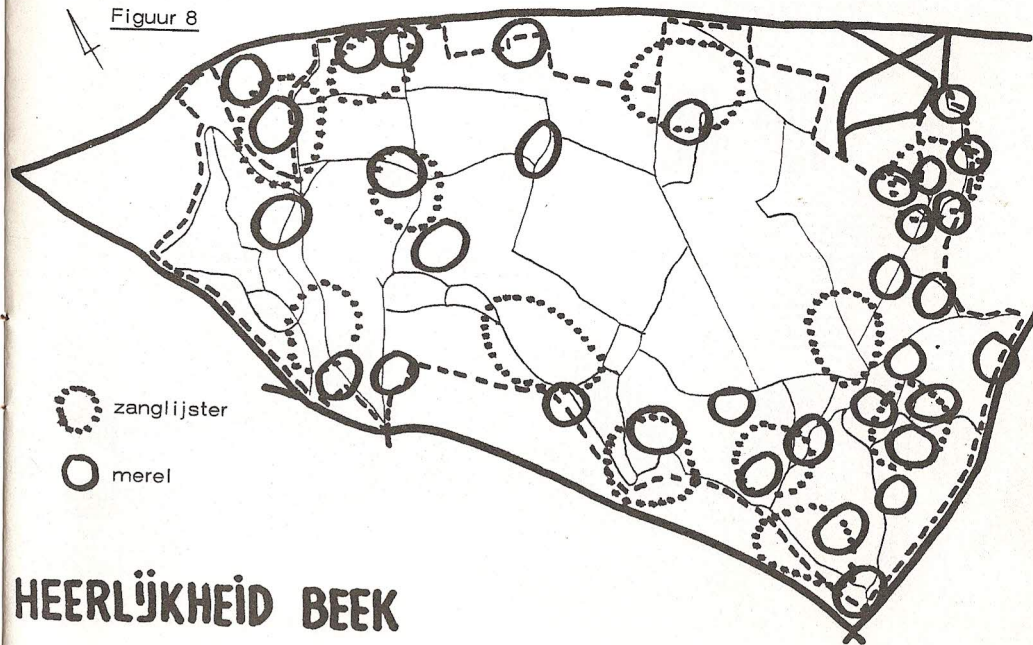
HEERLIJKHEID BEEK

Figuur 6

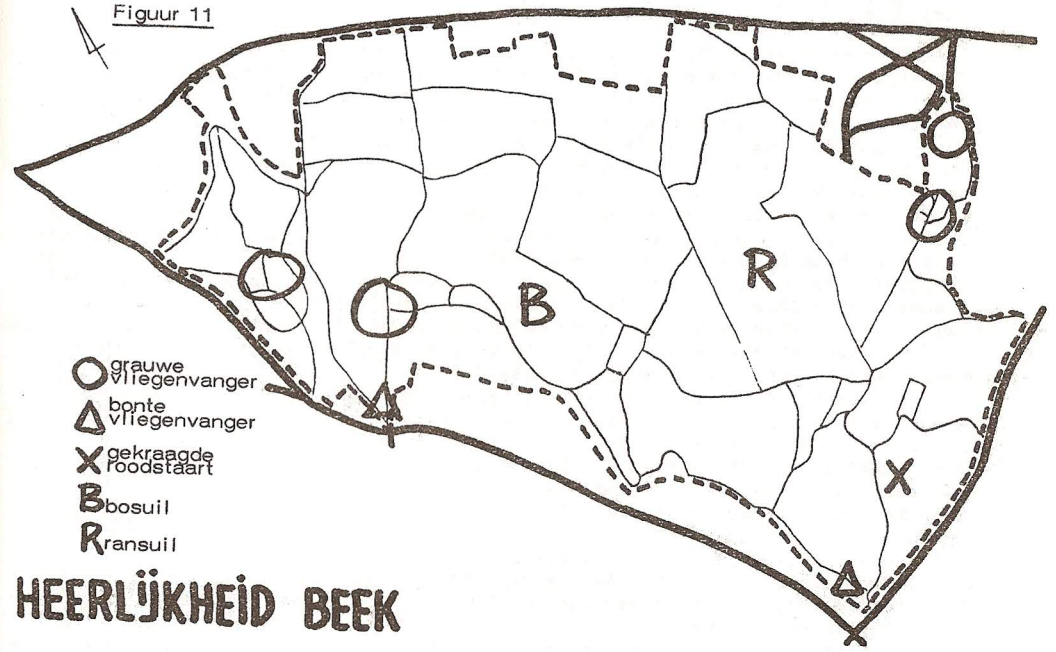
HEERLIJKHEID BEEK

Figuur 8

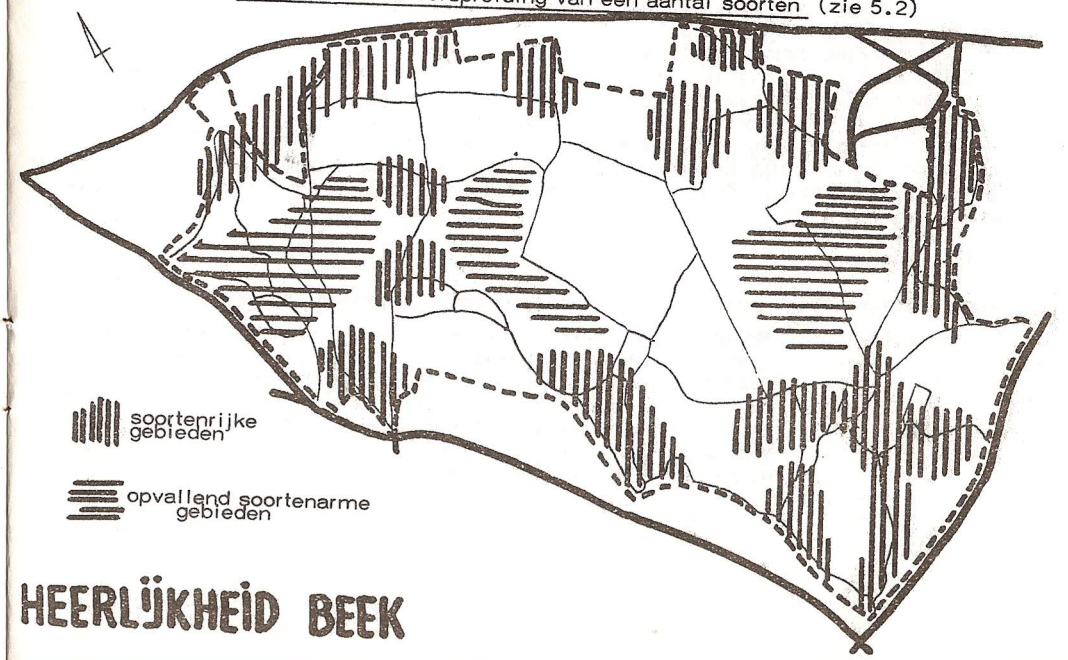

HEERLIJKHEID BEEK

Figuur 11

Figuur 12: Gecombineerde verspreiding van een aantal soorten (zie 5.2)

TREKTELLINGEN IN HET RIJK VAN NIJMEGEN

Afgelopen najaar is er weer geteld op verscheidene telposten in het Rijk van Nijmegen. Dit keer kwam het initiatief voornamelijk van de Landelijke Werkgroep Vogeltrekten, verbonden met het SOVON. Zij heeft een wetenschappelijke benadering van het fenomeen vogeltrek in Nederland. Zij organiseert ieder voor- en najaar de trekellingen die om de twee weken gelijktijdig in het hele land gehouden worden. In het najaar vinden die van eind augustus tot eind november plaats. De bedoeling is dat de hele dag geteld wordt, zodat niet alleen inzicht verkregen wordt in de aantalsverlopen door het jaar heen, maar ook gedurende de dag. In ons gebied werd op Nederrijk en de St.Jansberg regelmatig geteld. Ook kwam de idee maar voren om één dag met meerdere telploegen te werken verspreid over de heuvels van Nijmegen tot aan Kleef. Dit is op 23-10 op zeven plaatsen door leden van de VWG gedaan. (zie fig.1). Helaas zijn de telresultaten van de Vier Perken verdwenen, maar de indruk ervan sloot aan bij die van de rest.

Verder werd twee keer proefgeteld voor de simultaantelling op de 23e en heeft Ward nog overuren gemaakt op Estel.

In een algemene vergelijking met vorig jaar kan voor het Nederrijk gezegd worden dat de resultaten enigszins tegenvielen. Doordat de tellingen van tevoren gepland zijn en geen aanvullende tellingen zijn verricht, is er aan dagen met goed trekweer buiten de vastgestelde teldagen geen extra aandacht besteed. Dit was vorig jaar wel (uitsluitend) het geval. Bovendien vielen de tellingen van toen in een veel korter tijdsbestek in de hoofdtrekperiode. Een voordeel van de manier waarop dit jaar gewerkt is, is dat de verschillen in trekactiviteit bij goed en slecht weer er beter uitkomen.

Dit keer is de vlieghoogte ook bijgehouden. Deze houdt uiteindelijk verband met de richting en kracht van de wind, zoals te zien is in tabel 1. De richting die verreweg de meeste vogels opvliegen is ZW. Als ze de wind van voren hebben zullen ze laag vliegen om profijt te hebben van de dekking die de elementen van het landschap hun bieden. Bij NW-wind (23-10) kun je al geen kraaien meer van roeken onderscheiden. Hoogten boven de km zijn dan geen uitzondering. Het laagst blijven dan nog de graspiepers op zo'n 40 meter. Daarna komen de vinken en veldleeuweriken, tot 60 meter. Hierboven vliegen de Kieviten en de grote scholen duiven. Ook sperwers zitten ongeveer op deze hoogte. Buizerds komen, door veelvuldiger gebruik te maken van de thermiek meestal nog hoger. Helemaal ontoelaatbaar hoog gaan dus de roeken.

De groepsgroette was in vergelijking met vorig jaar klein. Vooral de vinken trokken niet meer in zulke grote groepen over de eikewal aan de Holdeurn-kant.

Enkele soorten gaven soms de indruk niet echt te trekken. De spreeuw bijvoorbeeld was erg verdacht met zijn zeer brede frontlinie van 900 exx (2x). Grote lijsters vlogen nogal eens heen en weer, evenals de boeren- en huiszwaluw, die vaak in aanzienlijke groepen insecten aan het vangen waren, verdwenen en weer tevoorschijn kwamen. Kraai en kokmeeuw maakten soms ook een fourageer-achtige indruk.

Bij de soorten:

Blaauwe kiekendief: -geen drukfout-: 10 exx op 6-11. Totaal 13 op/juv. en 5 66.

Kraanvogel: Er trokken 5 groepen over vanaf 10.30 uur. De verhouding ad: juv. was + 4:1. Eén groep van 15 zagen we neerstrijken in de Duffel. Deze (?) groep trok om vijf uur verder. Daar ter plekke werd ook een groep van 9 exx gezien. Door de felle ZO-wind en heldere nacht was 6-11 een algeheel afgekondigde kraanvogeldag. Zelfs tot in het westen van het land zijn waarnemingen gedaan van deze vogels.

gele kwikstaart: Dit soort trok over een zeer beperkte baan langs de rechterkant van het telbosje. Ook de graspieper vertoont deze neiging. Dit is het laagste gedeelte van de heuvel waar ze bij de Tel-post overheen moeten.

groenling en vink: 20-11 was de enige dag dat er enigszins sprake was van trek in de namiddag, vooral van deze twee soorten.

keeps: vermoedelijk onderteld doordat ze ongemerkt met vinken mee-vliegen.

ringmus: op 17-10 één groep.

In het weekeinde van 16 en 17-10 werd er niet officieel geteld zodat er bijzonder veel trok.

Tijdens de rivierentelling langs de Maas van Heumen tot Appeltern werden met helder weer en sterke z-w-wind (lage trek) duizenden graspiepers en veldleeuweriken geteld. Tussen Heumen en Grave van 9.15-11.45 uur: graspieper 410. Veldleeuwerik 385 en Houtduif 120. Tussen Grave en Ravenstein van 11.45-12.35: graspieper 61, veldleeuwerik 28. Tussen Ravenstein en Appeltern van 12.35-14.05: graspieper: 230, veldleeuwerik 34.

Zondag waaide het er zo mogelijk nog harder uit ZW. Waren het gisteren de graspiepers en de veldleeuweriken, nu trokken er zeer veel vinken en koperwieken door genoemde wind soms 1 à 2 meter boven de weilanden. Ook vlogen er nog 3 sperwers over.

Al met al best weer een hoop werk verzet en weer uitgebreid liggen genieten van die mysterieuze, onwaarschijnlijk sterke trekdrang van al die zeer van elkaar verschillende vogels.

Tabel 1. Algemene gegevens van de trekellingen

	Datum	Teltijd	Bewolking	Neer-slag	Temp.	Wind	Zicht	Gemiddelde vlieghoogte
Nederrijk	28- 8	6.30-13.45	10-50%		17°	geen		20 m
	11- 9	6.45-17.30	10-80%			zwak NW	redelijk	40 m
	25- 9	7.15-13.15	80-100%	+		matig ZZW	goed	30 m
	9-10	6.15-15.00	80%	+		WZW	redelijk	30 m
	17-10	12.00-16.45	10-50%			WZW	goed	20 m
	6-11	7.15-17.30	0			sterk ZO	matig-goed	40 m
Jansberg	20-11	7.30-17.00	0-80%			matig W	goed	30 m
	11- 9	6.30- 9.30	10%		18°	zwak NO	matig	
	25- 9	7.20-12.50	80-100%	+		zwak ZO	redelijk	
		en 18.15-19.20						
Vier Perken	9-10	6.23-13.23	80%	+		matig WZW	redelijk	
	17-10	10.30-13.00	50-80%		7°	matig ZW	goed	30 m
Ravenberg	18-10	8.45-12.45	10-100%	+		matig ZW	goed	30 m
Estel	19-10	7.00-9.15	80%			ZW	goed-redelijk	30 m
Estel	6-11	7.15-9.45						
Klein-Amerika	23-10	7.30-11.00						
Koningsven	"	6.45-10.15						
Estel	"	6.47-14.15						
Vagevuur	"	7.00-12.45	0-100%			matig NNO	matig-redelijk	
Vossberg	"	7.00-12.15	100%		13°		matig-redelijk	200 m
Nederrijk	"	6.45-17.00	10-100%			matig NNO-NW	"	70 m

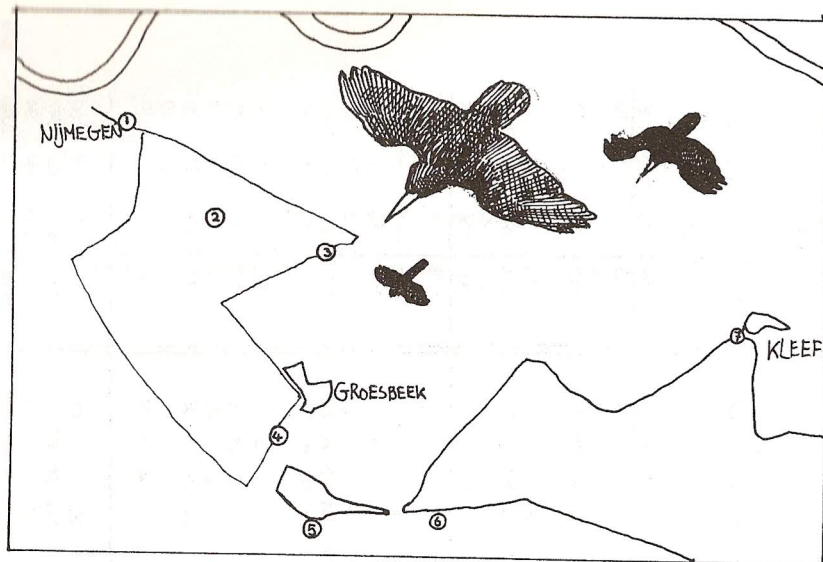
de rijkspoot van 9-10

Jeroen Helmer
Joanneslaan 7
Heilig-Landstichting

TABEL 2. OVERZICHT VAN DE TIJDENS DE TREKTELLINGEN WAARGENOMEN VOGELS (najaar 1982) (Rijk van Nijmegen)

Vogelsoort	Holdeurn, Nederrijk				Simultaantelling 23-10				TOTAL	Total Holdeurn	Total Vagevur	Total simultaant.			
	28-8		25-9		18-10		18-10						Klein Amerika	Vossberg	Holdeurn
	11-9	25-9	9-10	17-10	18-10	19-10	6-11								
Aalscholver	1										1				
Blauwe Reiger	1	3	16		1						6	1			
Grauwe Gans				2							16	4			
Knobbelzwaan				7							4	2			
Wilde End	2	7	52	46			27				146	7			
Wintertaling			23								24	23			
Pijlstaart				1							2	1			
Slobeend					4						2	2			
Visarend											8	4			
Wespendief	6	1	1								1	1			
Havik				14							22	8			
Sperwer	6	1	2	13	36	12	10	1	2	1	3	3			
Ruilpootbuisard				1	1						138	70			
Buizerd	6	5	8	18	4		2	3	9	8	177	41			
Blauwe Kiekendief	2	1		10			1	1	1	2	18	10			
Bruine Kiekendief				1					1	1	4	3			
Boomvalk	1			1							3	1			
Smallekán				2							4	2			
Torenvalk	1	1	2	1				2			14	5			
Kraanvogel				172							172	172			
Goudplevier				8	22						30	30			
Kievit	11	33	11	10	187		91	3	216		3050	252			
Witgatje	1										12709	732			
Rosse Grutto											64	38			
Wulp	5										1	1			
Regenwulp	29	26	4	2							5	5			
Waterstrnip	1										93	61			
Kokmeeuw	10										1	1			
Zilvermeeuw	4						21	8			17	10			
Hortduif											59	12			
Hollenduif	4										4	4			
Grote Bonte Specht	10	5					3000	55	175		12709	732			
Kleine Bonte Specht			2				11	3	1		64	38			
Kuifleeuwerik							1	2			1	1			
Boornleeuwerik	4	4	5	1			2				2	2			
Veldleeuwerik	14	9	304	162	24		2				27	10			
Oeverzwaluw	9						583	176	30		4569	513			
Boerenzwaluw	38	69	150	47	1		49	440	10		9	9			
Huiszwaluw	4	60	4				882	7			805	305			
Boompieper							7	3			967	68			
Graspieper							128	218	76		10	10			
Waterpieper							83	115	4		1409	455			
Gele Kwikstaart	105	30	6				3	2			146	141			
Grote Gèle Kwikstaart	5						1				8	5			
Witte Kwikstaart	3	9	10	53	5		4	66	21	10	269	80			
Heggenus	1						1				13	1			
Goudhaantje											1	1			
Kraansvogel	7	3	32	60	116		10	25	10		612	218			
Beflijster			1				30	47	15		2	2			
Merel											1	1			
Koeperviek							1	10			15	11			
Zanglijster	2	2	22	3			270	63	211		2271	397			
Grote Lijster	38	32	4	32			2	1	4		164	29			
Zwarte Mees							13	14	4		200	106			
Pimpelmees							1				1	1			
Koolmees							1				3	3			
Geelgans	1	1	8	3	5	2	16				27	2			
Rietgans	1	1	2	8	2	4	4				41	19			
Vink	13	3	122	1233	848	32	146	2	2		112	18			
Keep							1404	398	15		7274	2397			
Europese Kanarie							22	28			287	61			
Groenling	14	8	9	12	1	6	2	3	3		2	2			
Sljjs							38	45	2		111	83			
Putter							10	3	1		149	10			
Kneu	5	3	22	67	1	10	31	1			39	1			
Kruisbek							2				386	108			
Goudvink											12	10			
Appelvink											10	10			
Huisms							5				5	5			
Ringmus	19	16	47	57	120	7	81	27	5		496	268			
Spreeuw	900	960	31				598	92			4963	1913			
Kauw							27	18	1		617	233			
Roek							30	7	1		1169	87			
Zwarte Kraai	3	2					144	249	1		64	36			
Bonte Kraai							1				15	9			

+ enkele
honderden

- 1 = Estelkantoor
- 2 = Vier Perken
- 3 = Holdeurn, Nederrijk
- 4 = Klein-Amerika
- 5 = Vagevuur
- 6 = Koningsven
- 7 = Vossberg

*Deze Buisard was
3 maanden lang aanwezig*

Jeroen Helmer
Joanneslaan 7
Heilig-Landstichting

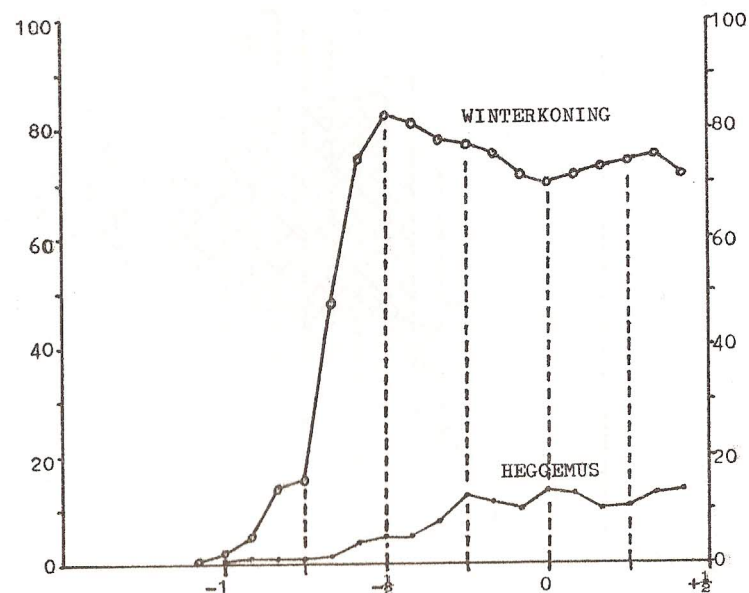
GANZENJACHT IN DE OOYPOLDER

Op 24 februari aanstaande is er een hoorzitting in het provinciehuis in Arnhem over de ganzenjacht in de Ooypolder. Nadere inlichtingen hierover kunnen verkregen worden bij Kritisch Faunabeheer, p/a de heer en mevrouw Stockmann, Oosterbeek, tel. 085-336045.

VOGELCURSUS

Over de vogelcursus van de VWG zullen over enkele weken berichten in de regionale pers verschijnen.

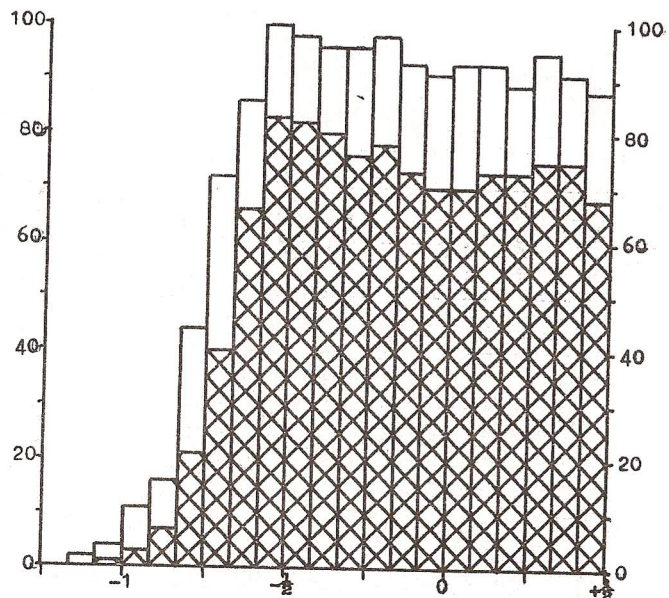
VOGELZANG RONDOM ZONSOPKOMST (Vervolg.)

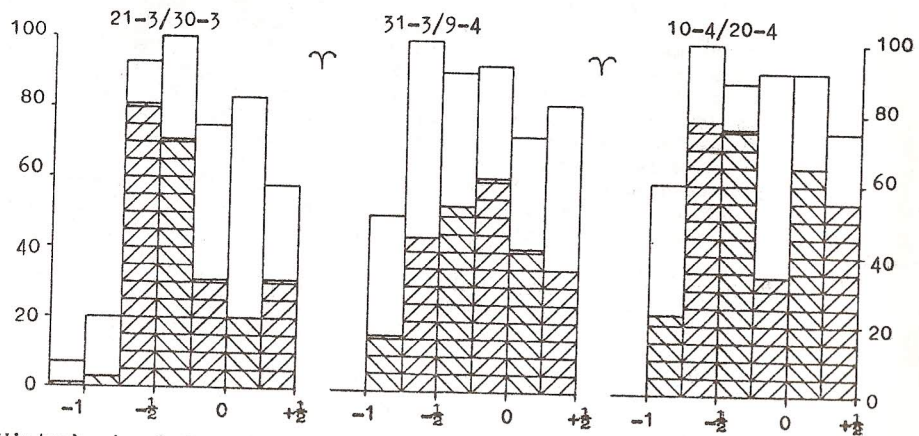
Gemiddelde halve-minuutsfrequentie in aanliggende tijdvakken van vijf minuten in de periode van 21 maart t.e.m. 22 juli (winterkoning) opv. 10 juni (heggemus).

WINTERKONING. De grootste halve-minuutsfrequentie over 5 minuten is 83%. Het tijdvak van de „beste zang” is dat van $-0.35h$ tot $-0.10h$ (t.o.v. zonsopkomst). Vanaf $-0.40h$ loopt het tijdvak van de „goede zang”. Wanneer dat afloopt weet ik niet; maar uit „Vroege-ochtendzang” in De Mourik No. 1, jaargang 8 (1982) valt op te maken dat de winterkoning na zonsopkomst zeker drie uur goed blijft zingen. Vlakbij zonsopkomst lijkt de zangactiviteit iets minder te zijn. Het begintijdstip van de zang ligt meestal tussen $-0.45h$ en $-0.35h$.

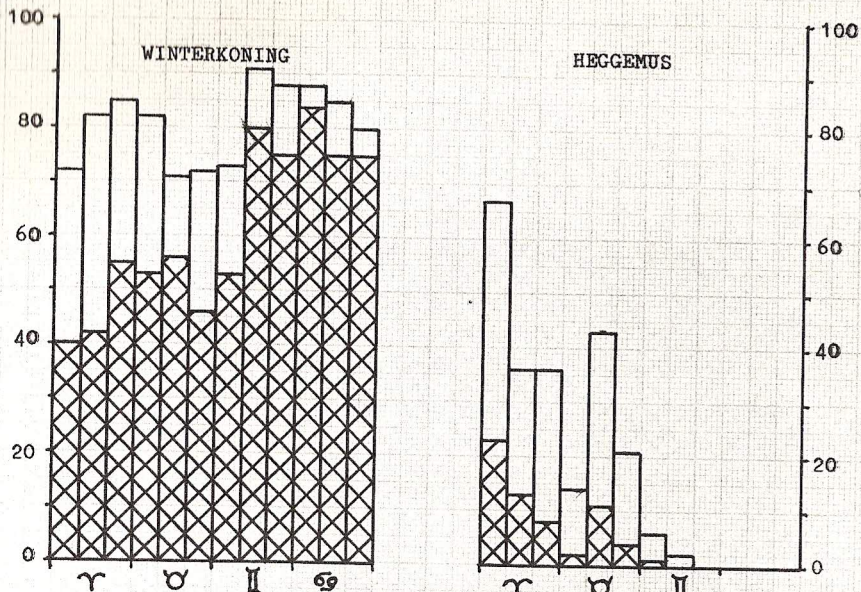
Uit de grafiek van de decadegemiddelden blijkt een verminderde zangintensiteit in de laatste decade van maart en de eerste decade van april, evenals in de tweede decade van mei. In de maand juni en de eerste twee decaden van juli was de zangactiviteit het hoogst; dit is misschien onverwacht en toevallig. Na de besproken waarneemperiode, die eindigde op 22 juli, bleek overigens de zangactiviteit sterk af te nemen.

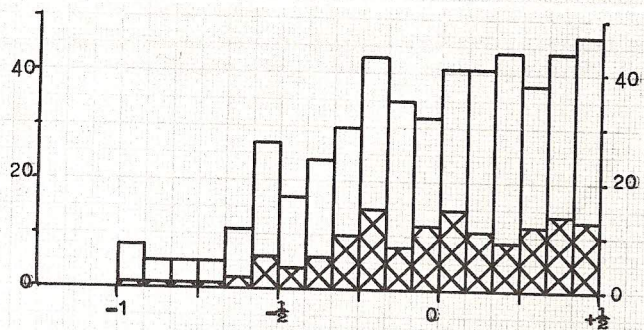
Winterkoning:halve-minuutsfrequentie (N=570) en vijf-minuutsfrequentie (N=57) van 21 maart t.e.m. 22 juli.

Winterkoning:halve-minuutsfrequentie en vijf-minuutsfrequentie, per kwartier.

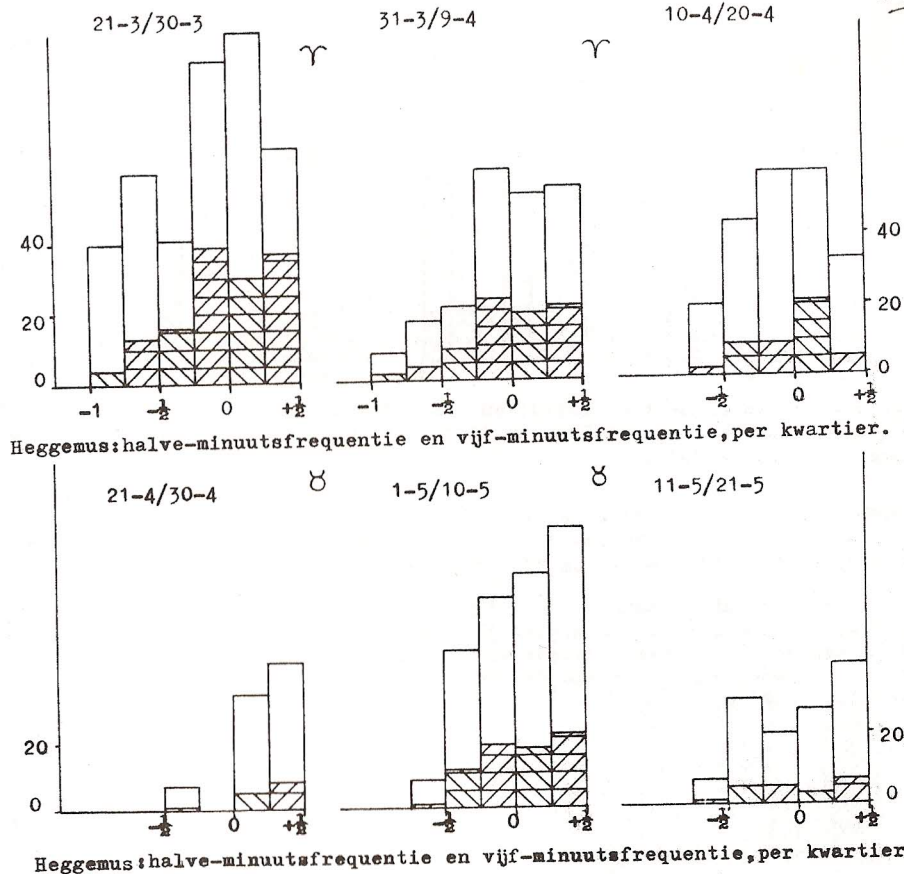

Gemiddelde halve-minuutsfrequentie en vijf-minuutsfrequentie per decade in het tijdvak van -1.00h tot +0.30h t.o.v. zonsopgang.

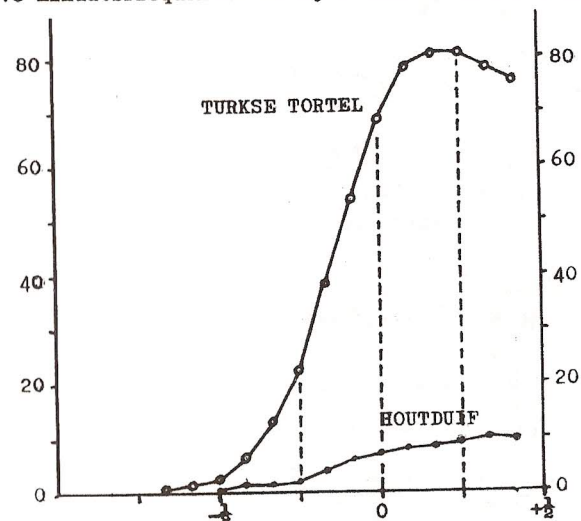
HEGGEMUS: halve-minuutsfrequentie (N=370) en vijf-minuutsfrequentie (N=37) van 21 maart t.e.m. 31 mei.

HEGGEMUS. Vanwege de onderbroken aard van de zang van de heggemus is het beter zijn zangactiviteit te beoordelen naar de vijf-minuutsfrequenties. Dan loopt het tijdvak van „goede zang” vanaf -0.15h en dat van „redelijke zang” vanaf -0.35h; een tijdvak van „beste zang” is niet goed aan te geven. Het hoogtepunt van de zang ligt vermoedelijk vóór de laatste decade van maart; gedurende de laatste decade van maart en de maand april vond een geleidelijke afnemng van de zang plaats, tot een zeer laag niveau, waarna een opleving volgde in de eerste decade van mei, met daarop weer geleidelijke afnemng. Na 21 mei was er vóór een half uur na zonsopkomst maar heel weinig zangactiviteit meer (later op de dag was er toen meer zang).

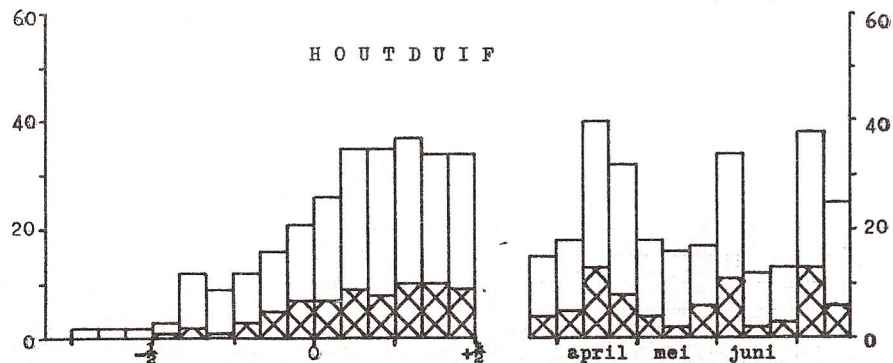
HEGGEMUS: halve-minuutsfrequentie en vijf-minuutsfrequentie, per kwartier.

HEGGEMUS: halve-minuutsfrequentie en vijf-minuutsfrequentie, per kwartier.

Gemiddelde halve-minuutsfrequentie in aanliggende tijdvakken van vijf minuten in de periode van 21 maart t.e.m. 22 juli.

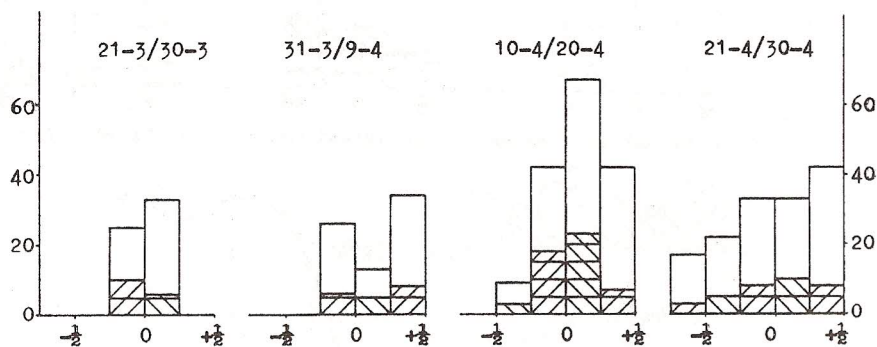

Halve-minuutsfrequentie (N=570) en vijf-minuutsfrequentie (N=57) van 21 maart t.e.m. 22 juli.

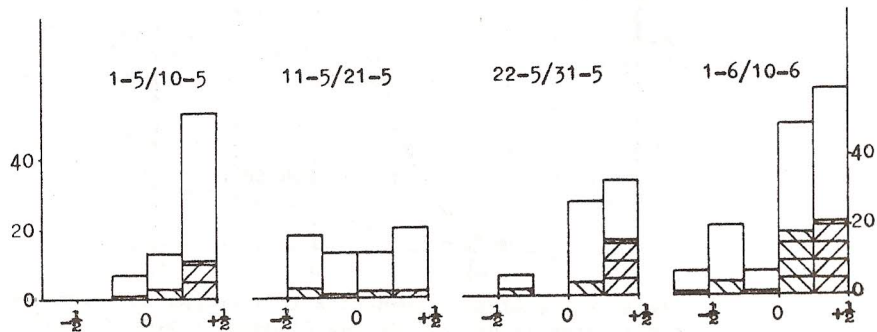
Gemiddelde halve-minuutsfrequentie en vijf-minuutsfrequentie per decade in het tijdvak van -0.30h tot +0.30h t.o.v. zonsopgang.

HOUTDUIF. Ook de houtduif is het beste te beoordelen naar de vijf-minuutsfrequenties van zijn zangactiviteit. Het tijdvak van de „beste zang” begint dan op +0.05h, dat van zijn „goede zang” op 0.00h, en dat van „redelijke zang” op -0.05h.

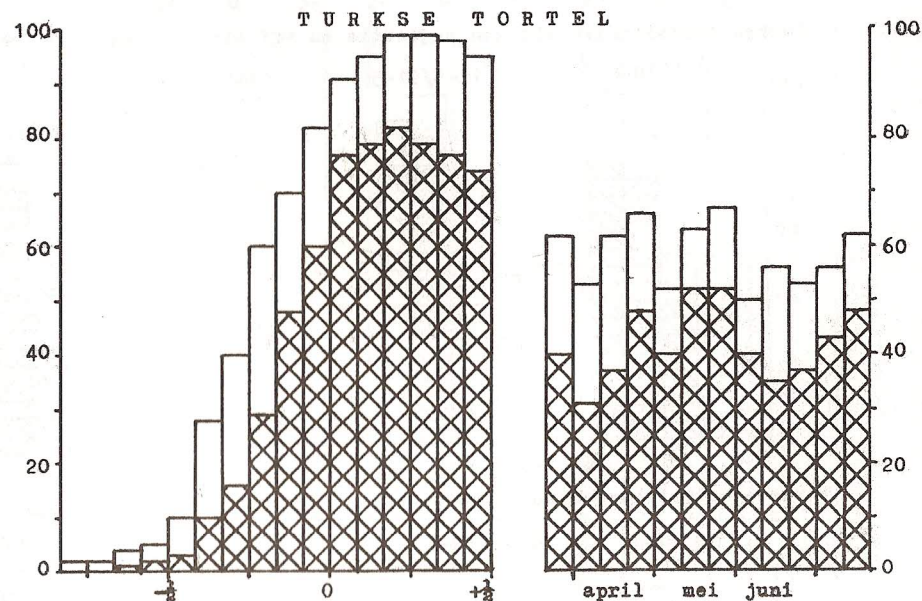
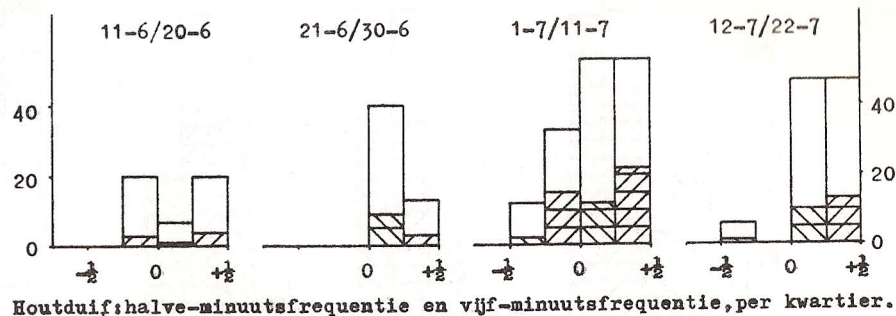
Het verloop van de zangintensiteit gedurende het seizoen is nogal onregelmatig; het aantal zangwaarnemingen is ook vrij klein. Wat verhoogde zangactiviteit was er in de tweede decade van april, de eerste decade van juni, de eerste decade van juli en, na de behandelde waarnemingsperiode, na 22 juli tot in augustus.

Houtduif: halve-minuutsfrequentie en vijf-minuutsfrequentie, per kwartier.

Houtduif: halve-minuutsfrequentie en vijf-minuutsfrequentie, per kwartier.

Halve-minuutsfrequentie (N=570) en vijf-minuutsfrequentie (N=57) van 21 maart t.e.m. 22 juli.

Gemiddelde halve-minuutsfrequentie en vijf-minuutsfrequentie per decade in het tijdvak van -0.45h tot +0.30h t.o.v. zonsopgang.

TURKSE TORTEL. De grootste halve-minuutsfrequentie over vijf minuten was 82%. Hierbij is gemiauw niet als „zang” gerekend. Er is een tijdvak van „beste zang” aan te geven, nl. dat van 0.00h tot +0.25h. De „goede zang” begint op -0.05h, de „redelijke zang” op -0.10h.

In de loop van het seizoen blijken de laatste twee decaden van mei de hoogste zangactiviteit op te leveren. In de eerste decade van april en in de laatste twee decaden van juni was de zangactiviteit wat minder.

Vervolg Rivierentelling 16/17 oktober 1982

Soort	Trajekten																		Tot.						
	Waal							Maas																	
	2L	3L	4L	5L	6L	7L	8L	13R	14R	15R	16R	17R	18R	13L	14L	15L	16L	17L		18L					
Graspi	7	5	7				2				4	10	6	12	30	10	5	13	7	6	7	35	26	4	1096
W.Kwik	1	4		2			1	5	7	3	2		2	39	32	22	4	6	1						131
Wi.kon		4												1	1	1	1	2							11
fleggem	1	4													1	1	6	1	1						14
Gr.Lys			1							19						2	6	3	2						33
Kramsv	1		20							25					1	5	1		15						68
Zangly		1	3		1					1				25	108	47									186
Koperw	25	53	76							66	14		4	24		10	73	16	1						362
Merel		10	30		2	1				4	7	3		25	12	16	6	5	1						112
Tapuit												1													1
R.b.ta		1																							1
Paapje												1					1								2
G.Ro.s					1																				1
Z.Ro.s		2				1											3		1						7
Roodbo	2	2						1		1			1	13	5	3		2	3						33
Tjiftj	3	2												1											6
Koolme	1	5	11		1			7	1	4	4		1	58	36	22	11	6	4						174
Pimpel	1							4			2			2	1	1	2	1							14
Matkop	1	2													5										8
St.mee																	2								2
boomkr		1																	1						2
Geelgo								2									1								3
Rietgo		5																							5
Groenl		1									2			7	2	1	80								94
Putter		2																							2
Kneu		44					4	10	2	19	1	2		8	73	24									187
Vink	1	7	6					30	2	14	18	10	7	10	24	123	11	37							431
Keep		3													8		4								15
Ringmu		20		13				90		109			15	80	97	40	10	26	60						560
Spreeu	350	56	5	10	124	96	2	100	112	72	75	217	28	220	22	103	133	101	309	157					3022
Z.Kraa	3	45	16	20	20	6	10	25	15	9	57	24	55	62	54	27	48	126	89						711
Roek				4	18				17	10		9	43		11	27									306
Kauw	61	17	5	23	11			95	130	165	12	11	44	38	79	10	27	50	39						817
Ekster	1	44	17	4	13	1		24	18	13	36	24	22	14	44	26	38	42	12						176
Gaai		1								3	4			5	8	3	1								26
85																								37723	

RIVIERENTELLING OKTOBER 1982

Leuke soorten deze maand waren: grote zeeëend (1), casaroc (1), havik (1), visarend (1), bontbekplevier (2), velduil (1), tapuit (1), roodborsttapuit (1), paapje (2), gekraagde roodstaart (1) en putter (2).

De telling is op sommige plaatsen wat onduidelijk, omdat niet op elk traject de overtrekkende vogels werden meegeteld. Vooral in de oostelijke trajecten (Waal 2-3, Maas 13-14-15) werden zeer veel trekkers waargenomen. In het algemeen werden alleen de aan de grond zittende vogels geteld, doch dit geldt niet voor alle gebieden en/of soorten.

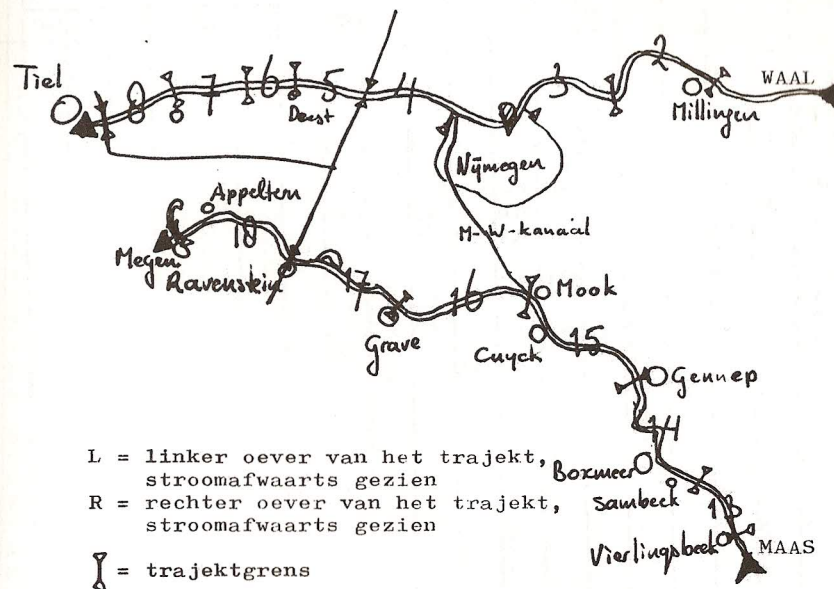
Talrijkste vogel was de kluit met bijna 12.000 ex. bijna 1/3 van totaal. Ook van sommige andere soorten werden grote aantallen gezien: fuut (98), blauwe reiger (91), knobbelzwaan (111), sperwer (11), waterhoen (133), en verder trekkers als veldleuwerik, graspiepers, witte kwikstaart, zanglijster, vink en koperwiek.

Verder valt nog te melden dat eenden en steltlopers soortenrijk aanwezig waren.

Bovenstaande resultaten kwamen waarschijnlijk mede tot stand door het goede telweer: goed zicht met een lekker zonnetje.

RIVIEREN-TELLING

Indeling van de trajecten :

L = linker oever van het traject, stroomafwaarts gezien

R = rechter oever van het traject, stroomafwaarts gezien

I = trajectgrens

Indeling van de telploegen:

Waal 2L & 3L : O.v.Hoorn (08893-1448), J.v.Dokkum, P.Brouwer

Waal 4Lt/m8L : J.v.d.Pluym (080-444847), L.Rietveld, W.Veer, H.Giesbers, D.Visser, J.de Vrieze

Maas 13Rt/m15R : Th.Wilbers (08851-3331), Th.A.Wilbers, Th.P. Wilbers

Maas 16Rt/m18R : M.Reynders (08851-1906), W.Hesen, W.Verpoort

Maas 13Lt/m15L : H.Eykmans (08855-5441), D.Heg

Maas 16Lt/m18L : H.de Vries (08850-13614), W.Melenhorst

Reserve-ploeg : H.Meekes (080-783301), B.Engelen, J.Sikkema, C.v.Swaay, J.v.d.Brugge

Mensen van de VWG "Cuyck" die mee willen doen, met name de linker oever van de Maas, kunnen zich opgeven bij H.de Vries.

Tel-data in het seizoen 1982-1983 :

18-IX ; 16-X ; 13-XI ; 18-XII ; 15-I ; 12-II ; 12-III ; 16-IV

Soort	Trajekten																		Tot.	
	Waal									Maas										
	2L	3L	4L	5L	6L	7L	8L	13R	14R	15R	16R	17R	18R	13L	14L	15L	16L	17L		18L
Fuut	20	26	19		3	2	37			2	2	9	6				4			130
Dodaar		1	4				1						2					12		20
Kuifdu																	1			1
Aalsch	34	8	1																	43
Bl.Rei	14	14	7		5	4	5	4	5	3	2	3	3	3			6			78
Mandar		1																		1
W.Eend	109		197		24	40	2	30	4	53		23					112	21		5536
Wi.tal	174	25	55		22	74	20	16	34	8	188		110				223	3		319
Krakee	30	16	8				1	24	2	5	6		2							54
Smient	925		35				550													1510
Pylsta	18																			18
Slobee	77	22	2		4		1													106
Kuiffee	15	95	6		2	2	19		33		33	26	22				3			336
Tafele			5				1	80	50		36	7					36			215
G.Zaag			1																	1
Bergee	5																			5
Nylgan	4										3									7
G.Gans	44																			44
Kolgan											1									1
Casarc	1												6							1
Kn.zwa	9	5	4																	42
W.Zwaa									5								2	10	6	5
Kl.Zwa	8																			8
Zw.Zwa	1			1	1	2														5
Buizer	7	18						6	5	9	1			4			3	1	2	56
Sperwe		2	1			1					2		1	1						12
Torenv	3	5	2	2		2	1		3	2	3		3	1			2	2		31
Patrys		7						13			2									25
Waterh	6	12	3		6		1	4	6	4	10	10	4	3			4	30	12	113
Meerko	883	631		817		14		14	525	248	141	450	211				227	30		6049
Kievit	5210		15					1200		320	1070			26			564	81		16590
W.snip	67					1		2250		17			170				5000			86
Bokje							1			1										1
Wulp	87	51		12		1							2							153
Witgat	1																			1
Zw.Rui	1																			1
Kempha	2																			2
G.M.me	7						1													8
Zil.me	13							1	4		2	2								22
Stormm	7	10	6		3						25	17	6				15	82		171
Kokmee	371		244		53		74		211	1180		426					447	904		8544
Hol.du	137		693		20		121		345	910	1264	103					1398			150
Houtdu	50	207	2			4	2	29	21	14	82	52	41				2	2		669
Tu.Tor	13	4					3	1									51	26	88	46
Steenu												1	1	14	1		3	22		17
Ransui																				4
Ysvoge							1													1
G.B.Sp			2			1											1			4

Soort	Trajekten																		Tot.											
	Waal									Maas																				
	2L	3L	4L	5L	6L	7L	8L	13R	14R	15R	16R	17R	18R	13L	14L	15L	16L	17L		18L										
Veldle														15	60				3									82		
B.zwal																				10				2	1	1		10		
Graspi	1													1						2	4	2				18	2	32		
W.Kwik																										2		4		
Wi.kon											3	3								1						2		11		
Heggem											6																1	8		
Gr.Lys											4	4														1		20		
Kramsv	207																									1	1	2		
Zangly																											11	3	594	
Koperw	331	140																										8		
Merel	3	8	15																									850		
Roodbo	2	10																									119	41	31	78
Goudha	2																											27		
Koolme	2	5	2																									2		
Pimpel		1	1																									71		
Matkop																												33		
St.mee																												5		
Boomkr			4																									14		
Rietgo																												2		
Groenl																												10		
Kneu																												13		
Frater																												8		
Vink	3	21																										3		
Keep																												63		
Ringmu																												1		
Spreeu	190	62	3	6	2																							240		
Z.Kraa	9	33	21	19	23	13																						1488		
Roek	15																											660		
Kauw	120	10	2																									303		
Ekster	8	43	17	6	3																							668		
Gaai																												287		
79																													46.911	

De trajekten 14L en 15L werden wegens de erbarmelijke weersomstandigheden op dat moment niet geteld. Verder werden alle trajekten min of meer tussen de regenbuien door geteld.

Vermeldenswaardige soorten bij deze telling waren: kuifduiker (1), grote zaagbek (1), kolgans (1), wilde zwaan (5), kleine zwaan (8), bokje (1), witgatje (1), zwarte ruiters (1), ijsvogel (1), boerenzwaluw (1), frater (3). Met 1 mandarijneend, 7 nijlgansen, 1 casarca en 5 zwarte zwanen waren er ook weer flink wat exoten.

De ransuilen in traject 13L zaten op een slaapplek. Talrijkste soort van de telling was de kievit, gevolgd door kokmeeuw, meerkoet en wilde eend. Verder werden van smient en spreeuw ook nog meer dan 1000 ex geteld. Opvallend hoog bij deze telling is het aantal sperwers (12!) en steemilen (17). Bij deze laatste soort is in traject 18R mogelijk intensief gezocht, waardoor dit een vertekend beeld geeft ten opzichte van de andere trajekten. Anderzijds geeft het wel een indruk van de mate waarin de steemil bij de rivierentelling meestal onderteld wordt. Verder viel mij op dat er slechts 6 tafeleenden langs de Waal gezien zijn. Was bij de kuifeend de verdeling over de trajekten redelijk gespreid, de tafeleend werd voor het overgrote deel langs de Maas gezien. Zoals gewoonlijk werden de minder algemene zwemeenden voornamelijk langs de Waal gezien (wintertaling, krakeend, smient, pijlstaart, slobeend). Over de kievit kan nog gezegd worden dat ze veelal weer in erg grote concentraties voorkwamen (5 trajekten met meer dan 1000 ex., 2 trajekten met 5000 of meer exemplaren).

Soort	Trajekten																		Tot.		
	Waal								Maas												
	2L	3L	4L	5L	6L	7L	8L	13R	14R	15R	16R	17R	18R	13L	14L	15L	16L	17L		18L	
Pareld Fuut	1						60		1	24		3		1		5				1	
Dodaar	8	3						1				1	8								12
Aalsch	55	1		1			55			4	6	3	1	1	4		2	1		2	58
B.Reig	6	7	10	1	4		4	2	4	6		3	1	1	4						2
W.Eend	477	581		95			630	275	123		24			300		418				38	6247
Wi.tal	293	65					820	435			93			50	30			154			154
Krakee	14	26						6	18					8	30				15		554
Smient	1099		5				1050				1										41
Pylsta	14	2	1																		2232
Slobee	27	30		1	2		15														17
Kuifee	27	126	82		13		10	110	92	21	60					86			10		75
Tafele	25	58	58		12		140	365	400	46	68			10		79		1			637
Brildu	1																				10
Eidere											2										79
G.Zaag	1	4		3			32				1					2					1
Nonnet	33		2	6	3		1									2					2
Bergee	19	2																			43
Nylgan	37	2			2																45
G.Gans	59																				21
Kolga	1140	45	40		35		18	7													41
Rietg	1000	4105	4								26										66
Casarc	1																				1
Kn.zwa	30	12	7	4	21		5		2	2	1	55							2	3	144
Kl.Zwa			1	4			30	17					14								66
Buizer	9	15	3	2	1	1	2	2	7	8	4	3	1	12	12	7	11	5	1		106
Sperwe		3	1	2	1		1		1	1	2		1	2		1	1				17
Havik	1																				1
Smelle																					1
Torenv	1	3	2	3	1	1	2		3	3	4	1	4	2	4	2	3	1			40
Patrys	8	6					6	8	6	8				4							46
Wa.ral		1																			1
W.hoen	19	5	1	8			6	1	1	28	20	9	21	6		9	18	23			175
Meerko	787	829	1143				756	1626	290		157		241		142			102			9440
Schole	1798		30				5	20	365	705		16						228			2
Kievi	514		25				250	500	2000		1					905					7083
Goudpl		206		227			910	10	270		20							245			1
W.snip	3	2																			5
Wulp	192	36	2	4			11	18					6							29	290
Kempha		5		4																	9
G.M.me		1					4														5
K.M.me																					2
Zil.me	8	4					1	3	6							4	5	1			32
Stormm	2	17	11	2	2		32		5	63	22	10	4	16	3	22	203	52			466
Kokmee	4	2205	3106	30	28	20	118	60	800	270	350	290	56	2173	129	47	172	734	280		5042
Holandu		7	2				1						1			16	6	3			36
Houtdu	44	39	60		75	13	42	68	17	76	64	15	1249	43	14	56	32	71			979
Tu.Tor	30	2											1	3		1	60	13			143
St.uil		2																			5
Ransui																					10
Veldui	2																				2

Soort	Trajekten																		Tot.		
	Waal								Maas												
	2L	3L	4L	5L	6L	7L	8L	13R	14R	15R	16R	17R	18R	13L	14L	15L	16L	17L		18L	
G.B.Sp		1																			1
Veldle	2	10																			6
Graspi	3		5		2																35
W.Kwik			10																		12
Wi.kon		1																			6
Heggem		1																			3
G.Lyst																					3
Kramsv	420	32																			17
Koperw		12																			17
Mereel		35	7																		400
Roodbo		4	2																		210
Goudha																					41
Koolme		9	3																		11
Pimpel		6																			11
Matkop		2																			1
Sta.me		8																			1
Boomkr																					2
Rietgo		3																			3
Groenl																					3
Putter																					2
Vink	31	3	6																		10
Ringmu		10																			10
Spreeuw		4	2	25																	84
Zw.Kra	1	34	20	25	25	10															531
Roek	6	1																			21
Kauw	124		1	1																	41
Ekster		16	11	11	13	1															66
Gaai		4	3																		1278
	79																				1139
																					1
																					144
																					66
																					106
																					17
																					1
																					1
																					40
																					46
																					1
																					175
																					9440
																					2
																					7083
																					1
																					5
																					290
																					9
																					5
																					2
																					32
																					466
																					5042
																					36
																					979
																					143
																					5
																					10
																					2

Om de ontstane achterstand in te lopen krijgt U de fenologiegegevens van 1981 en 1982 samengevoegd voorgeschoteld. In Zuid-Limburg is het onderzoek afgelopen; we kunnen dus geen vergelijkingen maken met dit gebied. De werkwijze is iets veranderd ten opzichte van het fenologieverslag van 1980 (Mourik 7 nr. 4): van elk jaar zijn nu de eerste drie waarnemingen genomen. Omdat de Ooypolder weer nadrukkelijk overheerst, wordt om de overige gebieden (en waarnemers) ook tot hun recht te laten komen de derde waarneming uit de Ooy vervangen door de eerste waarneming elders, indien de eerste drie waarnemingen van een soort alle uit de Ooypolder stammen.

De lijst is ook uitgebreid met zeldzamere soorten, waar van vaak geen drie waarnemingen per voorjaar bekend zijn. In volgende nummers van De Mourik zal de lijst van de zangvogels verschijnen en zal weer dieper op de waarnemingen worden ingegaan zoals de vorige maal ook is gebeurd (Mourik 7 nr. 5, 8 nr. 1).

Verklaring gebruikte afkortingen e.d.:

wi = winterwaarneming

t.p. = ter plaatse

T = trek (+ eventuele windrichting)

f = foeragerend

L = Liesveld ex. (ooievaar)

datum onder soortnaam: gemiddelde eerste waarneming in ons werkgebied over de periode 1976-1980

De Waarnemers

Behalve van ingeleverde fenologieformulieren is ook weer gebruik gemaakt van ons archief. De namen en afkortingen van de inzenders zijn:

1981	F. Bloemendaal	FB	W. Helmer	WH	F. Snel	FS x
	P. Brouwer	PB x	J. Helmer	JH x	H. van Tienen	HT (HH)
	R. Foppen	RF	echtp. Hermsen	He x	W. Veer	WV
	J. Geraets	JG	M. Reijnders	MR x	D. Visser	DV x
	H.&R. Gorissen	RG	R. Schuurkes	RS	H. de Vries	HV x
en voor 1982						
	W. Heslen	WHe	D. Heg	DH	A. van Eck	AE
	A. Stolk	AS	F. van Kalleveen	FK	R. Bouwman	RB
	D. van Dorp	DD	R. Böhmer	Bö	W. Verpoort	WV
	P. van Haaren	HH	P. van Laake	PP		

indien beide jaren meegedaan voorzien van een kruisje

SOORTENTABEL

Soort	Datum	Gebied	Plaats	Aantal	Waarnemers
Woudaapje	29-5ev	Groenlanden	Ooypolder	1 ♂ r	Archief
19-5	1982 16-5ev	Ooysche Graaf	"	"	PB, DV
	4-6	Groenlanden	"	"	Archief
Purperreiger	21-4	Gendtse Waard	Gendt	1 T W	Archief
9-5	1982 21-5ev	Groenlanden	Ooypolder	1	Archief
	5-5	Kil	Hurwenen	1 à 2	Bö, PB, DV
Kwak	1-5		Druten	2 r 0	Archief
28-5	13-6	Bemmelse Waard	Bemmel	2 r Z	Archief
	1982 1-5	Staartjeswaard	Beuningen	1 ad	Archief
Ooievaar	9-4	Deurnse Peel	Deurne	1 T N	WH
	10-5	Ooysche Graaf	Ooypolder	2 L	Archief
	1982 31-5	Kaliwaal	Ooypolder	1 f	HT
	wi 30-12 tot 16-2	Druten L			
	14-5		Wychen	2 T Z	AE
	18-5	Bergense Heide	Bergen	1 f	MR
	19-5	Neerbosch-Oost	Nijmegen	1 ad NW	Archief
Lepelaar	16-3	Heilig-La. dstichting	Groesbeek	3 T W	JH
	1982 1-5	Uiterwaard	Nederasselt	1	Bö

Wespendif	14-4	Nederrijk	Groesbeek	1 T N	JH
28-4	21-4	Hamert	Arcen	2 t.p.	He
	7-5	Groenlanden	Ooypolder	1	Archief
	1982 6-4		Gennep	1 T N	WV
	8-5	Kekerdom	Ooypolder	2	Archief
	9-5	Heerenven	Hamert	4 t.p.	He
Boomvalk	26-3	Oosterhoutse Bos	Oosterhout	1 r	Archief
14-4	12-4	Beuningse Veld	Beuningen	1 Z	RG
	15-4	Boswachterij	St. Anthonis	1 p	Archief
	1982 28-3	Canadees Kerkhof	Groesbeek	1	RB
	5-4	Lindenholt	Nijmegen	1 T N	Archief
	10-4	Boswachterij	St. Anthonis	1 T	FK
Roodpootvalk	20-4	Klein-Vortum	Maasheggen	1 ♂	Archief
	15-5	Groenlanden	Ooypolder	4(♂, ♀, j)	Archief
Kwartelkoning	12-6	Bemmelse Waarden	Bemmel	2 ♂ r	Archief
14-5	1982 eind mei	Hoekse Waard	Ooypolder	1 ♂ r	Archief
	6-7	Bisonbaai	"	"	Archief
	9-7	langs rijksweg	Beek	"	Archief
Porseleinhoen	2-5	Groenlanden	Ooypolder	2 ♂ r	Archief
12-5	2-5	Oude Waal	"	1 ♂ r	Archief
	24-5	Kekerdome Waard	"	"	WH
	1982 16-4	Tiengeboden	"	2 ♂ r	HH/Archief
	25-4	Ooysche Graaf	"	1 ♂ r	PB
	29-4	Staartjeswaard	Beuningen	"	RB
	29-4	Afferdense Waarden	Afferden	"	RB
Klein Waterhoen	7-5	Tiengeboden	Ooypolder	1 0 r	Archief
20-5	13-5	Kil	Hurwenen	1 ♂ r	DV
Kleinst Waterhoen	7-7	Tiengeboden	Ooypolder	1 ♂ r	HT
Kwartel	2-5	Hoekse Waard	Ooypolder	1 ♂ r	Archief
16-5	10-6	Grafwegen	Groesbeek	1 ♂ r	JH
	12-6	Bemmelse Waarden	Bemmel	1 ♂ r	Archief
	Uit 1982 geen waarnemingen !				
Kraanvogel	2-3	Maasbrug	Gennep	24 T	MR
15-3	1982 wi 1-1	In der Gemeinde	Mehr DV		
	16-2	Heumensoord	Malden	25 T	Archief
	7-3	Hamert	Arcen	4 f	He
	13-3	Mass	Gennep	43 T N	MR
Scholekster	wi max. 4 ex.	langs de Waal bij Gendt,	Ooy en Oosterhout		
19-2	14-2	Drutense Waarden	Druten	1	Archief
	14-2	Stuw	Sambeek	1	Archief
	4-3	Maas	Heyen	5 t.p.	MR
	1982 wi 16-1	Drutense Waarden	Druten	1	Archief
	11-2ev	Erlecomse Waard	Ooypolder	1(2)	Archief
	13-2	stuw	Sambeek	1	div.
	13-2	Drutense Waarden	Druten	2 f	RB
Grutto	16-2	Kaliwaal	Ooypolder	6 f	RF/Archief
19-2	22-2	uiterwaard	Wamel	2 f	DV
	24-2	Heyense Waarden	Heyen	2 f	MR
	1982 12-2	Bisonbaai	Ooypolder	1	Archief
	12-2	Millingerwaard	Ooypolder	6 f	Archief
	13-2	Wissense Waarden	Winssen	6	RB
	13-2	Drutense Waarden	Druten	2	Archief
	13-2	Kaliwaal	Leeuwen	8	Archief

Tureluur	5-3	stuw	Afferden (L.)	1 f	MR
25-2	9-3	Afferdense Waarden	Afferden (G.)	3 f	DV
	12-3	Oude Waal 1 ex., Bisnbaai 1 ex., Kekerd. W. 1 ex., Millinger W. 1 ex.			PB
1982	wi 2-1, 7-1	Millingerwaard; 3-1	Gendtse Waard 2	ex.	
	7-3	Zwartwater	Vredepeel	4 balts	Archief
	8-3	strang	Druten	3 f	DV
	12-3	Erlecomse Waard	Ooypolder	1 f	PB
	12-3	Millingerwaard	"	1 f	PB
Bosruiter	29-3	Kaliwaal	Leeuwen	1 T	DV
1982	29-4	Staartjeswaard	Beuningen	1	Archief
	1-5	"	"	5	Archief
	1-5	Erlecomse Waard	Ooypolder	1	PB
Oeverloper	wi 11-1	Circul 5 ex., 16&18-1	Bisonbaai 1 ex.		
	17-3	Bisonbaai	Ooypolder	1	PB
	31-3	Ooysche Graaf	"	1	PB
	22-4	Bemmelse Strang	Bemmel	1	Archief
1982	wi 17-12	Deesterwaard 1 ex., 17-1	Bisonbaai 1 ex.		
	26-3	Ooysche Graaf	Ooypolder	1	PB
	3-4	Erlecomse Waard	"	1	Archief
	28-4	Wylbergmeer	Beek	1	PB
Kleine Plevier	10-3	Kaliwaal-strang	Ooypolder	2	Archief
20-3	13-3	Afferdense Waarden	Afferden(G.)	1	DV
	26-3	Bisonbaai	Ooypolder	1	Archief
1982	19-3ev	Erlecomse Waard	Ooypolder	1	Archief
	26-3	Vlietberg	"	1	Archief
	28-3	Bemmelse Waarden	Bemmel	2	Archief
Bontbekplevier	29-3	Kaliwaal	Leeuwen	1	DV
11-3	19-4	Erlecomse Waard	Ooypolder	4	He
	22-4	Gendtse Waard	Gendt	1	Archief
1982	8-3	tg. Kaliwaal	Leeuwen	1	DV
	9-3	Kaliwaal	Ooypolder	1	Archief
	13-3	Bemmelse Waard	Bemmel	2	Archief
	13-3	Millingerwaard	Ooypolder	2	PB
Goudplevier	2-2	Gendtse Waard	Gendt	1 V	WH
4-3	14-2	Wercheren	Ooypolder	1 V	WH
	1-3	Circul	"	1 O	WH
1982	wi 17-12	Drutense Waard	Druten	1	DV
	wi 3-1	Beuningse Veld	Beunigen	8	RG
	6-2	Spoorbrug	Ravenstein	30	RG
	6-2	Langstraat	Valburg	2 V	DD
	11-2	Erlecomse Waard	Ooypolder	1	Archief
Houtsnip	wi 18-1(17-2)	Groenlanden	Ooypolder	1	WH(OH)
3-3	wi 8-2(27-2)	Kekerdomse Waard	Ooypolder	1	Archief(PB)
	12-3	Heksendans	Duivelsberg	1	OH
1982	wi 15-12	Planke Keet Ewijk	2 f	SBB	
	wi 2-2	Eendenkooi Boven-Leeuwen	1 f	DV	
	wi? 22-2	Groenlanden	Ooypolder	1	OH
	wi? 23-2	De Refter Ubbergen	1	AE	
	23-3	Heerlijkheid Beek		2	RS
	23-3	Fransestraat	Nijmegen	1 O	PP
	26-3	Oosterhoutsebos	Oosterhout	4 f	DD

Kemphaan	wi 11-1	t/m 8-2	Kaliwaard	Ooypolder	max. 8	div
26-2	14-2	t/m 8-3	Kaliwaard	Ooypolder	max. 12	div.
	10-3	Kaliwaard	"		16	Archief
	7-4	Kaliwaal-strang	"		44 f	HT
1982	wi 2-1	Millingerwaard	Ooypolder	19	AE/PB	
	wi 30-1	Bemmelse Waarden 1,	Kaliwaal	1		
	wi 13-2	Winssense Waard 1,	Drutense Waard	2		
	15-3	Erlecomse Waard	Ooypolder	10		AE
	15-4	strang	Leeuwen	128,100		DV
Kluut	14-4	Millingerwaard	Ooypolder	3		JH
16-4	21-4	"	"	4		Archief
	26-4	Erlecomse Waard	"	2		PB
	26-4	Millingerwaard	"	3		PB
1982	19-3ev	Erlecomse Waard	Ooypolder	1		Archief
	27-3	Millingerwaard	"	2		Archief
	21-4	Dreumelse Waard	Dreumel	3		DV
	30-4	Maas-Waalkanaal	Hatert	3 N		FS
Dwergmeeuw	31-3	Millingerwaard	Ooypolder	1	juv	PB
5-5	7-5	Klompewaard	Doornenburg	5ad+1j		PB
	10-5	Oude Waal	Ooypolder	1		PB
1982	17-5	Millingerwaard	Ooypolder	2	1 ^e j	Archief
	3-6	Kaliwaal	"	1	1 ^j	Archief
Zwarte Stern	13-4	Oude Waal	Ooypolder	1		AE
16-4	16-4	Driessen,Kop	Mook	2 f		MR
	20-4	Gendtse Waard	Gendt	4		Archief
1982	21-4	Maas	Boxmeer	5 T		AS
	24-4ev	Oude Waal	Ooypolder	2		Archief
	5-5	Kil	Hurwenen	10 f		DV
Visdief	14-4ev	Kaliwaal	Ooypolder	2		Archief
16-4	14-4ev	Millingerwaard	"	1		JH
	22-4	Gendtse Waard	Gendt	1		Archief
1982	17-4ev	Kaliwaal	Ooypolder	1(2)		PB(JH)
	23-4	't Meertje	"	2		AE
	1-5	Moespotse Waard	Beuningen	1 W		RB
Tortelduif	19-4	Groenlanden	Ooypolder	18	koer	WH
19-4	21-4	Kekerdom	"	2		Archief
	22-4	Westerveerwijk	Berg en Dal	1		WH
1982	21-4ev	Hamert	Arcen	4	t.p.	He
	24-4	de Palts	Ooypolder	1		Archief
	30-4	de Tongelaar	Beers	2		Archief
Koekoek	14-4	Reichswald		18	r	Archief
10-4	14-4	Tiengeboden	Ooypolder	1	V	JH
	15-4	Millingerwaard	"	18	r	Archief
1982	8-4	Houwestraat	Oeffelt	"		Archief
	15-4	Loenense Bos	Loenen	"		HH
	15-4	de Vilt	Beugen	"		MR
Nachtzwaluw	12-5		St. Anthonis	2p		FK
15-5	20-5		Afferden(L.)	1p		MR
	23-6		Molenhoek	1p		WH
1982	21-4	Hamert	Arcen	18	z	He
	13-5	Nistelrooise Baan	Nistelrode	"		JH
	14-5		Afferden(L!)	"		MR, WHe
Gierzwaluw	3-5	centrum	Gennep	14	t.p.	MR
22-4	5-5		Ooypolder	1		Archief
	6-5	Estel	Nijmegen	enkele		RS
1982	23-4ev	Oude Waal	Ooypolder	1(2)		JH(Archief)
	25-4	Oude Maas	Heyen	3 f		WHe
	25-4	Oude Maas	Beugen	2 f		DH

Draaihals	18-5	Hamert	Arcen	1 T O	He
24-4	28&30-5	bg Herwarden	Berg en Dal	1	WH
	?-6	Pretoriumstraat	Nijmegen	1	Archief
	1982 4-5	Vinkel	Oss	1	JH
	26-5	Groenewoudseweg	Nijmegen	1	PP
Boomleeuwerik	11-2	Bergerheide	Bergen	2♂ z	Archief
16-2	27-2	Bisonbaai	Ooyolder	1♂ z T	Archief
	8-3	stad	Nijmegen	(1) T	PP
	1982 12-2	Looierheide	Well	2♂ z	He
	22-2	"	"	5♂ z	He
	22-2	Boswachterij	St. Anthonis	1♂ z	FK
Boerenzwaluw	24-3	Circul	Ooyolder	1 W	PB
26-3	25-3	stad	Nijmegen	1 f	RF
	18-3	bandijk	Druten	4 N	DV
	28-3	Nederrijk	Groesbeek	1	JH
	28-3	dorp	Groesbeek	1	Archief
	1982 6-3!!	Oosterhoutse Bos	Oosterhout	1	HH
	15-3	Looi	Gennep	1 T	MR
	26-3	Moespotse Waard	Beuningen	1	RB
	26-3	Oude Waal	Ooyolder	1 NO	JH
Huiszwaluw	zeer laat op	enkele "normale" na:			
3-4	5-4	weiland	Escharen	1 f	JG
	7-4		Gennep	2 T	MR
	12-4	Wylmermeer	Beek	1	WH
	12-4		Ubbergen	1	AE
	1982 28-3	Velp	Grave	1	Bö
	30-3	Paesplas	Gennep	4	WHe
	1-4	Estel	Nijmegen	1 f	PB
Oeverzwaluw	11-3!!	Waal	Erlecom	1	AE
8-4	26-3	Oude Waal	Ooyolder	2	AE
	31-3	Klein Vink	Hamert	1 f	He
	1982 19-3(20-3)	Oude Waal	Ooyolder	1	WH(AE)
	3-4	Ooyse Graaf	"	7 T	PB
	4-4	Maas	Heyen	2 T	MR
Duinpieper	7-5	Groenlanden	Ooyolder	1 r V	Archief
	1982 15-5	Ullingse Bergjes	St. Anthonis	1	DV
Boompieper	14-3	bandijk	Winssen	5 t.p.	WV
31-3	25-3	Dekkerswald	Groesbeek	2	HT
	2-4	Looierheid	Well	2♂ z	He
	3-4	Heumsense Schans	Molenhoek	1♂ z	HV
	1982 22-3	Boswachterij	St. Anthonis	"	FK
	4-4	Kopse Hof	Nijmegen	1 t.p.	PB
	5-4	Groenlanden	Ooyolder	1 T	PB

Ter attentie van de mensen, die nog enkele soorten missen, : de rest van de zangvogels komt in deel 2. Dus nog even geduld alstublieft.

FENOLOGIE

De eerste zomergasten arriveren alweer in ons land. Ook dit jaar willen we daar weer verslag van doen. Aan de hand van de door U ingezonden gegevens wordt dan bekeken wat er voor opmerkelijks/eigenaardigs op te merken valt.

Bijgaand vindt U een fenologieformulier. Men hoeft geen extreem vroege tjiftjaffen of boomvalken te zien om mee te doen. Iedere waarneming is welkom en wordt verwerkt, ook al staat hij niet in het verslag, mits zo volledig mogelijk gedocumenteerd. Dus behalve datum en aantal ook de plaats van waarneming invullen!

raag vóór juli weer terugsturen aan uw waarnemingssecretaris Peter Brouwer.

Dick Visser
Bruuk 122
6562 KN Groesbeek tel. 08891-3035 (vóór 22.00 uur)

WERKGEBIED

Rijk van Nijmegen, Overbetuwe ten zuiden van de Linge en ten oosten van RW 75, Duffelt, Salmorth, Reichswald (Kleef), de kop van Limburg, Land van Cuyk, Land van Maas en Waal ten oosten van de lijn Wamel-Megen.

BESTUUR

Voorzitter: Johan Thissen, Spoorlaan 22, 6562 AN Groesbeek, 08891-1523
Secretaris: Rob Gorissen, Heilige Stoel 52-12, 6601 VG Wychen, 08894-14716
Penningmeester: Henk de Vries, Jan van Cuykstraat 46, 5431 GC Cuyk, 08850-13614

WERKGROEPEN

Archief: Peter Brouwer, Pater Brugmanstraat 44, 6522 EN Nijmegen, 080-220618

Excursies: Laurens Rietveld, Parkweg 50, 6511 BH Nijmegen, 080-231978

Kunstmatige nestgelegenheid: Wim Schurink, Marialaan 39, 6541 RB Nijmegen, 080-773551

Rivierentellingen: Herman Meekes, de Steekse Acker 12-25, 6546 DD Nijmegen, 080-783301

Roofvogeltellingen: Gerard Müskens, Papenbergseweg 25, 6585 KV Mook, 08896-1767

Vogelkursussen: Johan Thissen, Spoorlaan 22, 6562 AN Groesbeek, 08891-1523

Contactpersoon Werkgroep Land van Cuyk:

Rein Böhmer, Tolsestraat 16, 5363 TC Velp (bij Grave), 08860-3330

Asyls in de regio

H. Huilmond, Rijksstraatweg 303, Beek-Ubbergen, 08895-3376 (roofvogels en uilen)

B. Jansen, Weg door Jonkerbos 5, Nijmegen, 080-551439

S. Reichgelt, Hogewaldseweg 6, Groesbeek, 08891-3195

M. Reijnders, Heijenseweg 51, Gennep, 08851-1906

CONTRIBUTIE

Werkende leden f 10,--
Sympatiserenden f 15,--
Jeugdleden tot 18 f 5,--
Gezinsleden f 2,50

GIRONUMMER

4463052 ten name van
VWG Rijk van Nijmegen e.o.
Jan van Cuykstraat 46
5431 GC CUYK